

Inhoud:

Ons tijdschrift op een nieuwe leest	blz. 1
In memoriam Jozef (Seppe) Segers	blz. 3
Heemkunde neemt afscheid van Jozef Segers	blz. 9
Erfgoeddag 25-04-2010: 300 jaar devotionalia	blz. 10
Voetbalploeg Poppelia	blz. 15
Plaatsnamen in Weelde	blz. 23

Schenkeningen aan het museum, de bibliotheek en het archief verschijnen in het volgende nummer.

Ons tijdschrift op een nieuwe leest

**Door Laurent Woestenburg
voorzitter**

Sinds september 1996 verschenen reeds 56 nummers van ons tijdschrift, samen goed voor 1077 bladzijden lectuur. Al die teksten en afbeeldingen moesten gezocht en gevonden worden en daarna moest de redactie ze uitgeefbaar maken. Die jaargangen zijn wat de inhoud en de vormgeving betreft vrijwel alle volgens een vast stramien verschenen. De centrale figuur in de realisatie van al die nummers van ons tijdschrift *De Drie Goddelijke Deugden* was Marc Vermeeren. Het bestuur is Marc erkentelijk voor zijn jarenlange werk als hoofdredacteur. Omdat de belasting voor hem te groot werd, vroeg hij ontslagen te worden van zijn opdrachten in het tijdschrift en in het bestuur van de kring. Het gevolg was dat we moesten uitkijken naar opvolgers. In de eerste plaats drong zich een wissel in de redactie op. Daarnaast moest het bestuur nog diverse andere beslissingen nemen, want samen met het ontslag van Marc viel ook onze vertrouwde drukkerij uit. We moesten een drukker vinden die bereid was onze boekjes op te maken, te drukken en af te werken volgens onze behoeften en wensen. Het is de drukkerij De Jong uit Baarle-Nassau die het beste aanbod deed.

Eén aspect bleef nog in het rijtje wensen hangen. Wat wij reeds geruime tijd deden is teksten, verhalen en beeldmateriaal van onze leden - dus ook van u ! - verzamelen en uitgeven. Daar willen wij nog veel meer gebruik van maken. U, die deze tekst leest, kan beslist interessant materiaal bezorgen. Doe het a.u.b. Hebt u een idee, praat er eens over met een van onze bestuursleden. Denk niet te gauw "Dat gaan ze niet opnemen, want dat is te oud of te simpel....", want het is al dikwijls gebleken dat een gesprekje een gunstige beslissing opleverde. Nog eens: laat geen interessant verhaal ongebruikt liggen.

Het tijdschrift zal nog steeds mooi blijven ogen. Dat is mede dankzij de inzet van de nieuwste zet- en drukuitrusting. De afgelopen jaren was ook daarvoor de redactie onder de leiding van Marc Vemeeren verantwoordelijk. Onze leden kregen van de redactie onder zijn leiding niet minder dan de hierboven vermelde 1077 bladzijden lectuur in hun brievenbus. Omgerekend betekent dat meer dan vier volslagen boeken. Ook van de nieuwe gang van zaken verwachten wij uitstekend werk. Tenslotte moeten we nog even vermelden, dat een beperkte groep bestuursleden mede het tijdschrift zullen schragen. Wij hopen stellig dat de nieuwe formule zal aanslaan.

Een ander aspect van vernieuwing zit in de actualisering van de inhoud. Tot nog toe stond de inhoud vrijwel uitsluitend in het teken van de geschiedenis. Het bestuur heeft nu beslist om daarnaast ook meer aansluiting met de actualiteit te realiseren. Gebeurtenissen in onze gemeente die van cultureel belang zijn, het sociaal leven, vieringen enz. kunnen een bijdrage in ons tijdschrift opleveren. Maar ook de opname van de activiteiten van de heemkundekring zelf zal voortaan gebeuren. Het is opvallend dat de rol van ons museum bij het grote publiek nog steeds minder bekend is. Dat willen we verhelpen. Zo wordt er zeer hard gewerkt door het bestuur en enkele toegewijde leden om het publiek interessante initiatieven te geven. Daarvan moet de neerslag in het tijdschrift doorklinken.

Tot nog toe beschikt de kring over twee locaties: het museum te Poppel en de pastorie van Weelde-Station. Het museum is tevens algemeen beschouwd als een van de mooiste van onze provincie. Dat dit ook van hogerhand geapprecieerd wordt, bewijst de erkenning die we voor ons museum verkregen. Het gebouw zelf is mooi en past bijzonder goed bij de betrachtingen en doelstellingen van de heemkundekring. Het aantal bezoekers gaat ook in stijgende lijn. De lofbetuigingen over de inrichting van het museum liegen er ook niet om. In de vroegere pastorie van Weelde-Station zijn de bibliotheek, de documentatie, de archieven en de (nog) niet in het museum tentoongestelde voorwerpen opgeslagen. Hier komen alle door de mensen geschonken documenten en voorwerpen terecht. De afstand tussen de twee locaties vormt soms wel eens voor een probleem.

Elk jaar organiseert de kring minstens twee lezingen over aan de geschiedenis gerelateerde onderwerpen. Zo kwam op 31 maart een huisarts vertellen over de ongemakken waarmee vroeger de mensen geplaagd werden en wat zij ertegen deden. In november zal het gaan over de door de Duitsers tijdens de tweede wereldoorlog gebruikte houten bommen. Afsproken is dat al die lezingen in het tijdschrift aangekondigd en na afloop kort verslagen zullen worden.

Een belangrijke nieuwigheid is de organisatie van thematentoonstellingen. De jongste

maanden hebben wij er al een aantal gehad. De inrichting van het museum is ervoor aangepast, zodat we geen grote verhuis moeten organiseren om er een tentoonstelling te laten plaatsvinden.

De eerste thematentoonstelling ging over de kantklas van Ravels en het kantklossen. Dat was al meteen een voltreffer. Van heinde en ver kwamen de bezoekers naar Poppel om hun kennis te spijzen. Natuurlijk waren ook oud-leerlingen van de Ravelse school van de partij. Onze kring kon genieten van een uitgebreid bezoekerspubliek.

In het voorjaar heeft een ingewezen Marokkaan-fotograaf zijn foto's over onze drie dorpen tentoongesteld.

Een buitengewoon succesverhaal was de tentoonstelling van santjes door en van Annie Poppeliers. Zij toonde ons haar sedert tientallen jaren verzamelde bidprentjes en doodsprentjes, netjes geordend en van commentaar voorzien. Ook deze tentoonstelling was een succes.

In dit nummer van ons tijdschrift staat het verslag van de hand van Marinus Willems.

Wat ook mogelijk bleek te zijn, is het organiseren van documenten en voorwerpen van jubilerende verenigingen. Zo vierde de KWB haar 75-jarig bestaan in ons museum. Wij hebben er telkens voor gezorgd dat het nodige materiaal voorhanden was om foto's, oude documenten, posters, affiches enz. moeiteloos konden geëtaleerd worden.

Onze kring heeft op de Heemkundedag en daarna nog twee weken een historische tentoonstelling georganiseerd over het vervoer van destijds. Het ging o.a. over het Bels Lijntje, de bussen van Peeters, het smokkelverkeer en initiatieven van ter plaatse. Vooral veel Nederlanders kwamen er op af. Verheugend was ook het feit dat voor onze tentoonstelling in de plaatselijke Nederlandse bladen artikels waren verschenen.

Voor na de zomer is een tentoonstelling gepland over de indrukwekkende verzameling prentbriefkaarten van Marie Verwimp.

Al deze activiteiten zijn mogelijk dankzij het onverdroten werk van bestuursleden en enkele vrijwilligers. Stuk voor stuk zijn dat realisaties ten dienste van de culturele ontplooiing van onze mensen, maar ze vormen ook een substantiële bijdrage aan het erfgoedbeheer.

Het bestuur staat open voor elk idee en voor elke vorm van medewerking.

Het woord is aan u!

In memoriam JOZEF (Seppe) SEGERS Ere-notaris, ere-burgemeester

Door Jos Verhoeven

Inleiding:

Het is niet de betrachtning om een volledige levensbeschrijving te geven van Jozef Segers. De bedoeling is om hem hulde te brengen voor wat hij voor Weelde en onze gemeente Ravels heeft gedaan en betekend. Omwille van zijn jarenlange belangrijke functie in de gemeente, zowel als notaris, als burgemeester of als eerste schepen, en ook door de sympathie en de steun die hij steeds betoonde voor onze Heemkundekring, aanzien wij het als een plicht om hem in ons tijdschrift op te nemen en voor de toekomst in herinnering te houden.

Eerst was hij een paar jaar mijn leraar op de LBC in Turnhout, nadien was ik gedurende meer dan dertig jaar zijn medewerker op het notariaat en gedurende achttien jaar was ik gemeenteraadslid onder zijn leiding. Voor wat de Heemkundekring betreft, zal onze voorzitter, Laurent Woestenburg hierna iets vertellen, gezien dat zich meestal heeft afgespeeld vóór mijn aanwezigheid bij het bestuur van de kring. Seppe Segers was een geboren Turnhoutenaar die zich in Weelde kwam vestigen als notaris. Door zijn kennis, zijn gedrevenheid, zijn typische, eigen spreekstijl, zijn sociale ingesteldheid en politieke ambities heeft hij zich opgewerkt tot de eerste burger van onze gemeente.

Hoe het begon:

Jozef Segers werd geboren in Turnhout op 26 oktober 1930 als oudste zoon van de heer en mevrouw Josephus Segers-Daems. Zijn vader was directeur van de bank Fivek (Financiële Vennootschap der Kempen) op de Grote Markt in Turnhout, thans Dexia bank.

Hij groeide op in de ouderlijke woning boven de bank op de Grote Markt. Hij kreeg daar ook het gezelschap van twee zussen en een broer.

Hij liep school bij de Jezuiten in Turnhout, waarna hij rechten en notariaat ging studeren in Leuven. Zijn militaire dienst heeft hij gedaan bij de luchtmacht in Kleine Brogel. Hij liep stage als notaris op het kantoor van notaris Louis Eyskens te Merksplas, de grootvader van Christiaan Eyskens, de huidige associé van zijn zoon, notaris Filip Segers. Na zijn studies en zijn stage werkte hij mee op de bank van zijn vader, waar hij vooral de kredieten mee opvolgde, samen met zijn zuster Mia. Tevens werd hij lesgever aan de LBC te Turnhout waar hij avondlessen gaf in economie en handelsrecht.

In 1956 huwde hij Mia Crols, de oudste dochter van Jos Crols, de toenmalige schepen van openbare werken van de Stad Turnhout. Zij vestigden zich na hun huwelijk in de Pieter de Nefstraat in Turnhout. Uit dit huwelijk werden vijf kinderen geboren, twee zonen en drie dochters. De twee zonen zijn de gerechtsdeurwaarder Peter Segers en de notaris Filip Segers, die beiden ook in Weelde wonen.

De drie dochters zijn uitgeweken respectievelijk naar Oudergem, Kontich en Zoersel.

Hoe het groeide:

Ik heb Seppe Segers leren kennen in 1961 als leraar bij de LBC in Turnhout, waar ik de lessen volgde van boekhouder.

Op 4 april 1963 werd hij door de koning benoemd als notaris in Weelde. Ik herinner mij nog zeer goed dat hij die mededeling in de avondles deed. Enkele dagen later vroeg hij mij om eens op zijn kantoor te komen in Weelde, toen nog in de woning van zijn voorganger notaris Alfred Van Hove, in het Moleneinde te Weelde, waar nu de tandarts woont.

Ik werkte toen op het advocatenkantoor van meester Raymond Schuermans te Turnhout. De nieuwe notaris vroeg mij om zijn medewerker te worden. Na enkele dagen van twijfel en onzekerheid ben ik daar, na overleg met de advocaat, op ingegaan.

Notaris Jozef Segers was iemand die zich vlug inwerkte in de gemeente door zich actief te maken op allerlei gebieden. Hij sloot zich aan bij verschillende verenigingen en had goede contacten met de bureaus. Hij kon zich in gesprekken en bijeenkomsten vlot aanpassen en stond altijd klaar om iemand te helpen.

Door zijn relaties bij de bank van zijn vader in Turnhout, zijn contacten met de mensen en zijn binding met het sociale leven in de gemeente begon het notariaat vrij vlug te groeien en uit te breiden. Ook de stijging van de prijzen en stilaan de belangstelling van de Nederlanders voor België werkten in deze “golden sixties” de groei van het notariaat mee in de hand.

Het werk op het notariskantoor bleef groeien en dat had ook voor gevolg dat de kantoren van notaris Van Hove te klein werden en niet meer de mogelijkheid boden om nieuw personeel bij aan te werven. De notaris ging op zoek naar grond en vond die in dezelfde straat. Er werden onmiddellijk plannen gemaakt en de gebouwen werden in korte tijd opgericht en in orde gemaakt. In mei 1967 kon de verhuis doorgaan van Moleneinde 10 naar Moleneinde 22. Dat gebeurde niet met een verhuswagen, maar Fons Schellekens zorgde voor paard en wagen en de bureaus hielpen mee om alles netjes voor elkaar te krijgen. Nu hadden wij een ruim kantoor met

mogelijkheid voor uitbreiding. Wat later was ook het woongedeelte volledig in orde en kon de familie zich ook vestigen in haar nieuwe woning.

Jongenstehuis Ivo Cornelis:

Vrij kort na mijn overstap naar het notariaat kreeg ik een telefoontje van mijn vorige werkgever, advocaat Schuermans, toen voorzitter van de feitelijke vereniging “Jongenstehuis Ivo Cornelis” aan Weelde-Statie, met de vraag of mijn nieuwe werkgever niet bereid zou zijn om dat voorzitterschap van hem over te nemen omwille van zijn leeftijd en gezondheidstoestand. Toen ik die vraag voorlegde aan notaris Segers, voelde hij zich een beetje verplicht, maar reageerde onmiddellijk positief en werd kort daarna de nieuwe voorzitter van het Jongenstehuis Ivo Cornelis Weelde-Statie. Deze feitelijke vereniging bestond als een onderafdeling van de vzw Ivo Cornelis te Mechelen. In 1965 werd hiervoor een nieuwe vzw opgericht onder dezelfde naam. Notaris Segers werd hiervan eveneens de voorzitter. Hij heeft die taak met hart en ziel vervuld tot in 1992. Dan werd het principe van een tehuis verlaten en werden de gasten ondergebracht in woningen in de vorm van begeleid wonen. Alles werd dan ingebracht in de vzw Ivo Cornelis Mechelen.

In de politiek:

Door de vele contacten die er kwamen met het gemeentebestuur begon bij de notaris ook de politieke microbe te groeien en dat werd ook duidelijk aangevoeld door burgemeester Modest Hendrikx, die toen zijn tweede ambtsperiode van zes jaar deed. Wanneer in 1969 begonnen werd aan het opstellen van de lijst voor de gemeenteraadsverkiezingen was het burgemeester Hendrikx zelf die de notaris verzocht om als lijsttrekker op te komen. Bij het samenstellen van de lijst vroeg de notaris ook aan mij of ik bereid was om zijn lijst mee te steunen. Wij werden beiden verkozen en zaten vanaf 1971 samen in de gemeenteraad, de notaris als burgemeester en ik als raadslid.

Bij het inhalen van de nieuwe burgemeester in 1971 bleek duidelijk uit de belangstelling van de bevolking en de aanwezigheid bij de activiteiten dat hij de sympathie van de mensen had gewonnen. Samen met zijn voorganger Modest Hendrikx als eerste schepen en René Verdonck als tweede schepen vormden zij een sterke ploeg om het dagelijks werk van de gemeente te hanteren. Door de inspanningen van zijn voorganger lag er al een heleboel werk klaar om te beginnen aan de uitbreiding en verfraaiing van de gemeente.

Vooral de aanleg van de Gemeentelaan, de bouw van het zwembad en nadien de uitbreiding van het ganse gebied links en rechts van de Gemeentelaan waren mee van de eerste punten waar Seppe Segers enorm veel belang aan hechtte.

Op die manier kon men een goed woningbeleid voeren, waardoor de jonge mensen van Weelde in eigen gemeente konden blijven. Ook de bouw van de watertoren, de komst van de waterleiding en de riolering zijn zaken die wij nu allemaal heel gewoon vinden, en die in die periode door de gemeente verwezenlijkt werden.

Enkele jaren later kwam de door de overheid voorgestelde fusie van gemeenten die zou ingaan op 1 januari 1977. Voor onze gemeenten was daar weinig discussie over. Wanneer er echter een naam moest worden voorgesteld, werd het probleem groter. Burgemeester Segers, daarin gesteund door zijn volledige gemeenteraad, vond het maar normaal dat onze naam zou behouden blijven, gezien het geschiedkundige verleden dat Weelde vroeger een Vrijheid was met Ravels en Poppel als

schepenbanken. Binnen de fusie kon iedereen zich daar niet in vinden. Dan werden er zelfs nieuwe namen voorgesteld zoals o.a. Noorderweel. Uiteindelijk besliste de overheid dat voor die plaatsen waar geen akkoord bestond over de naam, de naam van de deelgemeente met het hoogste aantal inwoners zou toegepast worden. Vandaar de naam Ravels.

Bij deze verkiezingen werd Frans Tanghe als lijsttrekker de burgemeester en Seppe Segers als lijstduwer werd de eerste schepen.

De Gezinsbond:

Seppe Segers werd in 1973 ook voorzitter van de Gezinsbond in het arrondissement Turnhout en bleef dat tot in het begin van 2009. Al die jaren heeft hij zich belangeloos ingezet voor het gezin in onze samenleving en in het bijzonder voor het klassieke gezin, al wist hij heel goed dat hedendaagse alternatieve gezinsvormen kansen moesten krijgen. Hij was het boegbeeld en het uithangbord van het gewest zoals het door één van hun mensen tijdens de uitvaartdienst werd verwoord. Hij zocht en vocht mee om de belangen van de gezinnen te behartigen en te verdedigen.

Het traditionele gezin was zijn stokpaardje en hij pleitte voortdurend voor het gezin als “de hoeksteen van de maatschappij”. Hij maakte zich zorgen over de normvervaging: het verval van de vroegere vaste waarden in relaties en opvoeding. Hij vertegenwoordigde ook meer dan dertig jaar de Gezinsbond als bestuurder in het Vlaams Woningfonds en zat 36 jaar in de Algemene Vergadering van de Gezinsbond.

Sterke stijging van de grondprijzen:

Door de economische groei werden de prijzen van de onroerende goederen ook al maar hoger. In het begin van de jaren zestig werden gronden verkocht voor 100.000 à 125.000 frank per hectare, die opnieuw te koop kwamen na vijftien jaar en toen prijzen haalden van meer dan het tien- tot twintigvoud. Het waren vooral de jonge boeren die zich in hun bestaan bedreigd voelden, vooral als zij al hadden moeten bouwen of een bedrijf aankopen. Op 20 februari 1978 had de notaris een openbare verkoop van landbouwgrond in Poppel. De gronden waren al ingezet voor respectievelijk 750.000 BEF en

800.000 BEF per hectare. De leden van de KLJ -Groene Kring kwamen met een vijftigtal jonge boeren demonstreren tegen de hoge prijzen. Zij deden dat door vóór de verkoop de tafel te versieren waaraan de notaris de verkoop zou houden en vroegen even de tijd om hun lied als “snijdersbank” te mogen brengen. De jonge boeren mochten hun protestsong brengen en de notaris betaalde hen een pint.

En is dat hier ne jonge boer?
Ja, dat is ne jonge boer!
En heeft die boer wel grond voor voer?
Neen, die heeft geen grond voor voer!
    Refrein OEIOEI OEIOEI WE RAKEN IN DE KNOEI (2x)
En is dat hier een stukske grond?
Ja dat is een stukske grond?
En wordt die prijs niet al te bont?
Ja die prijs wordt al te bont. (refrein)
    En is die jonge boer nu hier?
    Ja die jonge boer is hier
    En komt hij hier voor zijn plezier?
    Zeker niet voor zijn plezier. (refrein)
En zoekt hij hier wat grond te kopen?
Ja hij zoekt hier grond te kopen.
Maar heeft hij dan ook geld mee hopen?
Neen hij heeft geen geld mee hopen. (refrein)
    In Poppel hier zijn ze gezond
    Ja hier zijn ze goed gezond.
    En gunnen ze hier ne boer wat grond?
    Ja hier gunnen ze ne boer wat grond(???!?) (refrein)
Dus jonge boeren waag je kans
Jonge boeren waag je kans!
Maar bied niet veel, geen domme gans
Bied niet veel, geen domme gans. (refrein)
    En al die and'ren: ZAKKEN TOE!
    Ja die and'ren: zakken toe!
    En ga terug naar elle moe
    Ga terug naar elle moe (refrein)

Uiteindelijk bleek dat het andermaal de boeren waren die tegen elkaar opboden en toch weer 1.000.000 BEF per hectare gaven. Twee maanden eerder waren in Poppel al gronden verkocht voor 2.000.000 BEF per hectare.

IVEKA:

Seppe Segers was sinds de fusie van de gemeenten voorzitter van Interkempem. Op 24 november 1981 werd IVEKA, waar ondermeer Interkempem in opgenomen werd, opgericht in het Provinciaal Vormingscentrum te Malle. Bij deze oprichting werd hij de ondervoorzitter en in 1989 volgde hij Jan Van den Kerkhof op als voorzitter.

Op de Raad van Bestuur van IVEKA van 20 april 2010 werd tevens hulde gebracht aan Seppe Segers door Jos Ansoms, waaruit wij de volgende tekst kunnen overnemen:

“Tijdens de twintig jaar die Seppe Segers in IVEKA actief was, werden heel wat zware dossiers tot uitvoering gebracht of opgestart: de fusie van onze privé-partner, de 3de generatie statuten in 1996, de oprichting van Telenet, de voorbereiding van de vrije energiemarkt. Allemaal dossiers waarin Seppe in zijn eigen stijl en met veel doorzettingsvermogen de belangen van Iveka en van de gemeenten heeft verdedigd.”

Na zijn afscheid aan de politiek in 2000, liet Seppe in 2001 het voorzitterschap van Iveka over aan Servais Verherstraeten.

Een aantal van jullie heeft Seppe Segers nog als voorzitter gekend en zij zullen met mij getuigen dat hij een veelzijdig man was, een doorzetter. Het was een multifunctionele duizendpoot die actief was in verschillende organisaties en overal zijn stempel heeft gedrukt, niet in het minst bij Iveka.

Seppe heeft een groot deel van de geschiedenis van Iveka helpen schrijven, een geschiedenis waar wij vandaag op verder bouwen.”

Overdracht van het notariaat:

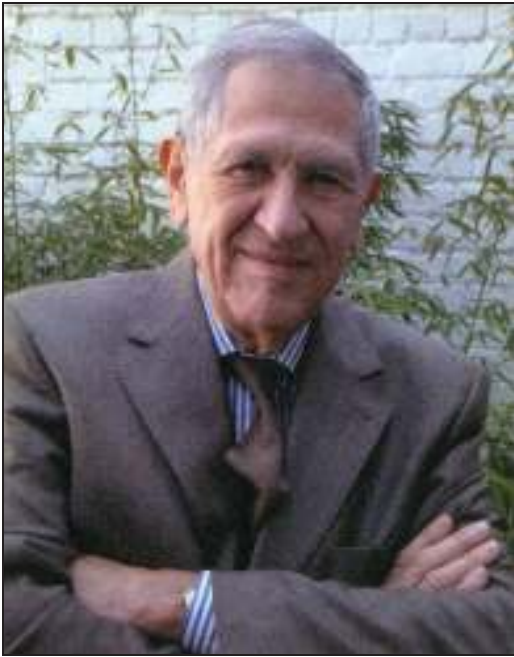
Door de toenemende drukte van het werk op het notariaat, met daaraan gekoppeld het ambt van burgemeester en de vele andere functies die Seppe Segers uitoefende, was het zijn bedoeling om het notariaat over te laten aan zijn zoon Filip. Die had zijn studies al beëindigd en werkte al een paar jaar mee op het notariaat. Hij werd benoemd tot notaris op 14 september 1993. Vanaf dat ogenblik kon Seppe Segers zich volledig wijden aan zijn gemeente, wat hij ook met volle inzet heeft gedaan. Dagelijks kwam hij nog wel het kantoor even binnen, maar ging dan door naar zijn gemeentehuis. Tot in het jaar 2000 heeft hij de gemeente bestuurd als een voorbeeldig burgemeester.

Bij de verkiezingen van 2000 was hij niet langer kandidaat en liet hij de zaak over aan de jongere generatie. Hij verhuisde terug naar de Grote Markt in Turnhout, waar hij in de ouderlijke woning, die inmiddels verbouwd was, van twee appartementen één maakte om voldoende ruimte te hebben om gans zijn familie te kunnen blijven ontvangen.

Zijn hart bleef echter verbonden met zijn gemeente en vooral met Weelde, waar hij een groot deel van zijn leven gewoond, gewerkt en geleefd had.

Hij kwam nog regelmatig naar Weelde. Hij wilde dat blijven doen om de band met onze gemeente te behouden.

Terwijl op 15 december 2007 het notariaat met de bus op weg was naar Antwerpen voor een eindejaarsfeestje kwam echter een onheilspellend bericht dat vader Segers, in zijn appartement in Knokke, iets had gekregen. Pas 's avonds werd het duidelijk dat het om een hersenbloeding ging en dat de gevolgen mogelijk zwaar zouden zijn. Het was inderdaad zo, maar geleidelijk aan tijdens de revalidatie bleek dat er beterschap optrad en groeide de hoop op een herstel. Na een tijd ging het opnieuw bergaf en is hij uiteindelijk op zijn naamfeest van 19 maart 2010 thuis in familiekring overleden. Op 26 maart is hij in "zijn Weelde" onder ruime belangstelling begraven. Hij is voor onze gemeente een zeer groot figuur van onschatbare waarde geweest.

Heemkunde neemt afscheid van Jozef Segers

Door Laurent Woestenburg

Het leven van de heemkundekring van Ravels is er een van gestage groei. Bij elke fase vanaf de zeventiger jaren was burgemeester Jozef Segers een betrokken partij. De fusie van de drie dorpen viel samen met de prille opzet van enkele enthousiastelingen om te komen tot de eerste vereniging voor de drie dorpen. Burgemeester Segers leefde met het besef dat die fusie meer was dan een administratieve kwestie. Hij was bekommerd over het creëren van een eigen infrastructuur voor de kring. Hoe vaak hebben wij niet samen gezeten om een vaste stek voor onze organisatie te vinden? Op de duur viel ons oog op de molen Arbeid Adelt te Weelde. Dit was reeds een uitkomst.

Het zat een tijd lang niet mee want wij moesten met elk idee langs de dienst Stedenbouw passeren. Een oude hoeve afbreken en in Weelde weer opbouwen, een café inrichten als museum, het waren alternatieve oplossingen.

Tot het oud gemeentehuis van Poppel als ultieme oplossing viel. Burgemeester Segers had voor elke oplossing een eigen inbreng van voorstellen. Hij bleef alleszins een verdediger van elke gekozen oplossing. Burgemeester Segers heeft nooit de noodzaak van het uitbreiden van een historische onderstroom voor onze drie dorpen opgegeven. Het historisch onderzoek en de culturele integratie van de bevolking in de nieuwe gemeente vonden in hem steeds een vurige verdediger.

De kring verliest in burgemeester Segers een goede vriend, een onmisbare steun en een wijze raadsman.

Erfoegdag 25.04.2010: ‘ 300 jaar devotionalia ‘.

Door Marinus Willems

Vlaanderen organiseerde die mooie zondag in april zijn jaarlijkse erfgoeddag. We mogen fier zijn dat Vlaanderen zo'n rijk erfgoed heeft. Op ruim 400 plaatsen stelden musea, heemkundekringen en erfgoedorganisaties tentoon of stelden hun museum gratis open. Een bewijs dat erfgoed zeer actueel is, denk ook maar aan opgravingen, stamboomonderzoek en allerlei activiteiten die er toe bijdragen dat erfgoed hedendaags is en blijft.

Sinds de staatshervorming van 1988 behoort erfgoed tot de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap. Tal van decreten en voorschriften regelen zowel beheer als behoud van ons cultureel erfgoed. Sindsdien is er een opdeling in enerzijds onroerend en anderzijds roerend erfgoed.

Onder onroerend erfgoed verstaan wij alles wat je kan vastnemen maar niet verplaatsen en

letterlijk in de grond geworteld is: monumenten, landschappen, archeologie en varend erfgoed. Enkele voorbeelden die behoren tot het onroerend erfgoed: het kasteel van de Hertogen van Brabant in Turnhout, Sint Michielskerk in Weelde, geklasseerde gebouwen zoals de molens van Ravels en Weelde. Onder landschappen kunnen wij bijvoorbeeld de eeuwenoude lindeboom van Weelde en de Liereman in Oud Turnhout noemen. Roerend erfgoed wordt onderverdeeld in immaterieel en materieel erfgoed. Immaterieel erfgoed zijn de minder tastbare dingen zoals dialecten, tradities, verhalen, liedjes, rituelen, de Hoogstraatse Heiligbloedprocessie die onlangs nog werd erkend als immaterieel erfgoed. Veel immaterieel erfgoed is te vinden in archieven, musea en heemkundekringen, maar vooral in de hoofden van de mensen. Materieel erfgoed betekent zaken die je kan vastnemen en verplaatsen. Voorbeelden hiervan zijn meubels,

boeken, schilderijen, gebruiksvoorwerpen, foto's enz.

Hier belanden wij bij de “devotieprentjes” of ook wel “santjes” genoemd. Hét onderwerp van de tentoonstelling die de heemkundekring organiseerde ter gelegenheid van de erfgoeddag. Erfgoed is een algemene Vlaamse materie terwijl heemkunde zich speciaal bezighoudt met de streekeigen evoluties, het wel en wee van onze voorouders. Heemkunde is meestal een aangelegenheid van vrijwilligers in dorp en stad.

De heemkundekring ging graag in op het aanbod van Annie Poppeliers om haar verzameling devotionalia speciaal de devotieprentjes, ten toon te stellen. Annie is afkomstig van Poppel en woont in het prachtige begijnhof in Turnhout. Onze oud-dorpsgenote verzamelt al meer dan veertig jaar deze vrome, religieuze en kunstige kleinoden. Het resultaat is groots en echt de moeite waard. Annie stelde haar verzameling reeds meermaals tentoon, ondermeer in de Heilig Hartkerk te Turnhout met groot succes.

“Santjes”

Wat zijn nu eigenlijk “santjes”?

“Santje” komt van het Latijnse “Sanctus” wat betekent heilig.

De meest voorkomende verklaring vertelt ons dat het devotie- en bidprentjes, prentjes zijn die verwijzen naar Christus, bijbelse taferelen of heiligen en steeds vergezeld van een gebedje of aanroeping van de heilige in kwestie. Het gaat meestal ook om populaire heiligen zoals O.L.Vrouw, de Heilige Theresia, Sint-Franciscus, Sint- Ignatius, Sint- Antonius, Sint-Cornelius enz. Ook vaak voorkomend zijn de gebeurtenissen uit het leven van de heiligen of voorwerpen, eigen aan die heilige. We denken hier aan: Sint- Ambrosius met een bijenkorf, Sint- Pieter met sleutels, Sint- Martinus die zijn mantel deelt met een bedelaar ...

Bedevoertplaatsen of pelgrimsoorden waren ook een rijke bron van inspiratie voor de bidprentjes. Scherpenheuvel, Kamerijk, Kevelaer, Passau zijn vaak voorkomende plaatsen.

Doodsprentjes, ook bidprentjes genoemd, maken deel uit van wat men “santjes” noemt, maar waren aanvankelijk voorbehouden aan families met aanzien en priesters. Later kwamen

de communieprentjes, priesterwijdingen, intreden in 't klooster, ook voor in de lange rij van bidprentjes die uitpilden in de gebeden- of kerkboeken. In West-Vlaanderen spreekt men nog altijd van een "santje" dat je krijgt bij een begrafenis.

Al deze vrome bidprentjes kwamen uitsluitend voor in de katholieke kerk en werden gedrukt of geschilderd op perkament en later op papier.

Van bidprentjes en "santjes"

De eerste bidprentjes kwamen al voor in de 14de eeuw. Tijdens de contrareformatie, begin 16de eeuw, nam de productie en verspreiding van bidprentjes enorm toe.

De contrareformatie was het antwoord van de katholieke kerk op de reformatie, de opkomst van het protestantisme, in West Europa. De voornaamste actoren van die reformatie waren Luther 1517, Calvijn 1550, Swingli 1522 en de opkomst van de Anglikaanse kerk. Het protestantisme zag geen heil in afbeeldingen maar richtte zich vooral op het woord. De katholieke kerk bleef trouw aan de afbeelding van heiligen, Christus zijn leven en sterven. Het Concilie van Trente, 1545-1563, speelde bijzonder in op deze toestanden en vaardigde heel wat besluiten uit tot herbronning van de kerk en tegen het opkomende protestantisme.

De Jezuïeten die een grote rol speelden tijdens de contrareformatie waren ook de verspreiders bij uitstek van de bidprentjes.

Voor het verschijnen van de bidprentjes trof men reeds miniatuurtekeningen aan in de getijdenboeken van de 15de en 16de eeuw.

Bidprentjes zijn door de eeuwen heen mee geëvolueerd met de drukunst. Als wij de evolutie in 't kort bekijken zien wij dat de eerste prentjes met de hand werden getekend en geschilderd op perkament. Deze schilderijtjes werden vooral vervaardigd in de toenmalige kloosters.

In de 15de eeuw was er al een handel in uitgeknipte prentjes (Brugge 1403 en Utrecht 1426). Rond 1400 stapte men over naar houtgravures. Met behulp van een houtblok kon men meerdere prentjes afdrukken. Rond 1450 werd de koperdruk uitgevonden, zo was men weer een stap verder om op een meer efficiënte manier te voorzien in de vraag naar prentjes en dit vooral op vraag van de Jezuïeten en de Dominicanen. Deze methode kende een hoge bloei in de 16de-18de eeuw.

In de rococotijd van de 17de en 18de eeuw herleefde in de vrouwenkloosters en begijnhoven de miniatuurkunst en verschenen zeer fijn uitgestoken of geknipte prentjes, en met de hand ingekleurde motieven. Deze

kunstwerkjes waren zo fijn dat ze wel op kantwerk leken, vandaar de naam “kantjes”.

In de 19de eeuw begon men deze kantjes machinaal te maken.

Rond 1800 vond Senefelder (geboren in Praag 1771 en overleden in München 1834) de steendruk uit.

Deze techniek: lithografie, verdrong de vorige technieken maar verdween na 1870 weer vlug nadat in Frankrijk de staaldruk opkwam in 1825. Vanaf 1870 komen de prentjes in oleografie (kleurendruk, reproducties van schilderijen op linnen) later de lichtdruk en de meer moderne technieken.

Devoties en bidden

Bidprentjes hadden vooral tot doel devoties en het geloof te versterken of het geloof terug te brengen bij de afvalligen. Een groot deel van de bevolking was ongeletterd dus waren prentjes het middel bij uitstek om hen te onderrichten: de sacramenten, Christus en de heiligen levendig voor ogen te houden.

Bidprentjes werden vooral gemaakt vóór de mensen, niet door de mensen. Rond 1585 verschijnen de eerste kleine bidprentjes om in de gebedenboeken te bewaren. Antwerpen was het oudste en voornaamste centrum waar bidprentjes werden gemaakt. Later begon men ook in Nederland, Parijs en Duitsland deze devotieprentjes te drukken.

Bidprentjes werden voor allerlei gelegenheden gegeven: doopsel, vormsel, huwelijk, communie, bedevaarten, priesterwijding, intrede in een klooster, als geschenk, doodsprentjes. Het zijn de doodsprentjes die het talrijkste zijn en die het meest voorkomen in de collecties van verzamelaars en archieven. Bekende archieven zijn oa: Stadsbibliotheek van Kortrijk, Centraal Bureau voor Genealogie in 's-Gravenhage, Bisschoppelijk Archief in 's-Hertogenbosch.

Doodsprentjes

Doodsprentjes vinden hun oorsprong in Holland. De eerste doodsprentjes waren voorgedrukt en werden met de hand op de achterzijde ingevuld met de naam, de leeftijd en vanaf 1825-1830 de juiste geboortedatum. De perkamenten invulprentjes gingen mee tot de jaren 1853-1874. De papieren invulprentjes zijn gekend vanaf 1764.

Door de verandering van de maatschappelijke verhoudingen werden doodsprentjes meer

algemeen vanaf 1850 en vanaf 1900 komen ze in alle bevolkingsgroepen voor doch enkel in de katholieke kerk. Het uitzicht van het doodsprentje veranderde regelmatig.

Veel gebruikte afbeeldingen komen uit het lijden en sterven van Christus, de Arma Christi (martelstukken van de kruisiging), de Ecce Homo, Onze-Lieve-Vrouw: denk maar aan de Piëta en de Mater Dolorosa, de heilige Jozef (patroon van de goede dood), RIP: Requiescat in pace (hij ruste in vrede).

Karel van den Bergh onderscheidt vijf typen van doodsprentjes: knekelprentjes met afbeeldingen

van doodshoofden, botten, zandlopers; griezelprentjes uit de jaren 1830-1880; kerkhofprentjes met graftomben, gebroken zuilen, treurwilgen, gebroken bloemstengels; aflatprentjes met afbeeldingen van Christus, Maria of Jozef, 'Mijn Jezus barmhartigheid' (100 dagen aflat), 'Zoet hart van Maria wees mijn heil' (300 dagen aflat), portretprentjes met een foto van de overledene. Begin van de twintigste eeuw kwamen de kinderprentjes met meestal een afbeelding van een engel.

Vanaf de jaren 1970 deed zich een nieuwe trend voor, de traditionele doodsprentjes werden vervangen door prentjes met landschappen met herfstkleuren.

Al deze doodsprentjes hadden en hebben nog steeds tot doel de herinnering aan de overledene te bewaren en voor hem te bidden.

Anderzijds zijn al deze bidprentjes een dankbaar onderwerp voor vele verzamelaars en worden zij veelvuldig geraadpleegd door de geïnteresseerden voor genealogie.

Onze exposant

Onze exposant heeft meer dan één kerkboek vol met doodsprentjes, je mag aannemen dat het over een volle kast gaat. Trots stelde zij haar collectie tentoon met Erfgoeddag. Haar collectie vertegenwoordigt de hele geschiedenis van de bidprentjes. Met veel enthousiasme gaf zij uitleg aan de 250 bezoekers. En dat was nodig, niet iedereen die er een kijkje kwam nemen wist waarover het wel ging... Voor de meer vertrouwde met de bidprentjes was het een streling voor het oog, voor de minder vertrouwde, zoals ik zelf, een ontdekkingstocht

door een eeuwenoud gebruik en uiting van devoties. De bezoekers konden zich verdiepen in een 500-tal tentoongestelde prentjes en nog enkele albums met 1600 bidprentjes.

Gravures, litho's, santjes, kantjes doodsprentjes en heiligenprentjes ze waren er allemaal. Fier toonde Annie haar oudste gravure uit 1642 een bedevaartprentje van Kevelaer en haar oudste doodsprentje een perkamentgravure van 1814.

En omdat het over 300 jaar devoties ging was er nog een album met een 500-tal medailles van

heiligen, een 20-tal wijwatervaatjes en enkele heiligenbeeldjes.

Graag verwijst zij naar het "gaffelkruis", een kruis dat niet zoveel voorkomt en waarvan de dwarsbalken schuin naar boven zijn gericht. De zalige Emma Catharina Emmerich, die de stigmata had, zou zo'n kruis op haar borst gehad hebben.

Zowel de heemkundekring als de exposante, onze oud-dorpsgenote, Annie Poppeliers, kijken tevreden terug op deze tentoonstelling.

Het wel en wee van 'V.V. POPPELIA.'

Door Jos Verheyen.

Ik was op zoek naar oude familiefoto's toen ik een foto tegenkwam van de vroegere voetbalploeg: V.V. POPPELIA. Ik herkende heel wat spelers. Maar velen waren al overleden.

Vermits ik me vaag herinnerde dat ik tijdens de tweede wereldoorlog wel eens een wedstrijd bijwoonde, kwamen er direct wat vragen bij mij op: "Wanneer zou Poppelia ontstaan zijn? Wie waren al die spelers? Wie was er aan het bestuur? Wie van hen leeft er nog?" Enzovoort...

Marcel Wouters was één van die overlevende spelers. Ik kwam van hem heel wat te weten. Er zouden nu nog een zestal spelers in leven zijn, allen tussen de 80 en 90 jaar oud. Het werd dus hoogtijd om met enkelen van hen te gaan praten zodat de gegevens over Poppelia niet verloren zouden gaan. Marcel vertelde verder: "Een paar werknemers van het proefbedrijf van de Belgische Boerenbond gaven de eerste aanzet om in Poppel te gaan voetballen. Naast het café van Jan Van Gool, nu een kruidenierswinkel aan de Mierdsedijk, werden de eerste goalpalen in de grond

gegraven op een veel te klein voetbalveld. Er werd op onregelmatige tijden gevoetbald, gehuchten van Poppel en omstreken tegen elkaar, niets officieels.”

Er moest uitgekeken worden naar een groter veld. Wat verderop kwam dan het tweede terrein, op een weide van Fons Nooyens. Data van ontstaan e.d. kon Marcel me niet meer geven zodat ik op zoek moest naar verdere bronnen.

Zo kwam ik bij een andere overlevende van Poppelia terecht: Twan Vandenhout. Hij had nog een andere foto van de spelers. En hier volgt zijn verhaal: “De eerste wedstrijden werden gespeeld tussen **Het Dorp**, onder leiding van Louis De Jongh (onderwijzer) en **De Heide**, o.l.v. Jefke Leuse (werknemer bij het proefbedrijf van de Belgische Boerenbond) op een weide van Fons Nooyens. Dat was omstreeks 1940.”

Hij wist me ook enkele bestuursleden op te noemen. Later ben ik de namen van alle bestuursleden, mét hun functies, te weten gekomen. Dit zijn ze:

- Frans Van Den Borne (Sooi), voorzitter
- Louis De Jongh (Lowieke van de meester), clubsecretaris
- Janneke Ooms, terreinverzorger
- Lambert De Kuyer en Sooike De Wit, lokaalhouders
- Frans Van Gool, schatbewaarder
- Hoofdonderwijzer Jos Dockx, verslaggever, tekenaar
- Jef Verheyen (gemeentesecretaris), paspoortenregelaar
- Rene Van Beurden, public relations en ploegafgevaardigde
- Henri Van Hees (Rie Zwanenbaas): schrijver van het clublied en regisseur
- Nand Willems, Jef Ruts en Twan Van Den Hout: bestuursleden
- Stan Botermans, Jan Ruts en Felix Van Parijs: sponsors.

Schoolhoofd, Jos Dockx, wist altijd fantastische verhalen te vertellen over gespeelde en nog te spelen wedstrijden. Zo wist hij de spelers te motiveren. En ze keken er echt erg naar uit, hopen op een volgend spannend verhaal.

Het “echte” voetbalveld kwam op de gemeentegrond achter Janneke Ooms (fietsenmaker) aan de Tilburgseweg. Janneke was onderhoudsman en ballenverzorger. Hij zorgde ook voor de nodige drank. De thuisspelers mochten zich bij hem in de achterkeuken omkleden. Voor de tegenpartij stond er een betonnen hokje. Stromend water was er niet en men diende zich te wassen met water in een plasticen teil. Het voetbalveld was één grote zandvlakte. Om het toch wat bespeelbaar te maken werd er door de gemeentewerkers zand aangevoerd. Zij dienden de grachten te onderhouden en te ruimen. Dát zand dan werd gebruikt voor het voetbalveld zodat het er toch wat beter bijlag. Ik geloof echter niet dat er ook maar één grassprietje groeide.

De volgende spelers kwamen uit voor V.V. POPELIA:

Gustaaf De Jongh - Louis De Jongh - Jozef De Jongh - Pierre Kuypers – Marcel Verhaegen - Louis Verhaegen - Frans Nooyens - Jan Abrams - Marcel Wouters - Henri Raeymaekers - Albert Nooyens - Nand Daemen - Frans Jansens - Frans Van Hees - Pierre Van Gool - Fons Wijnants - Frans Bertels - Frans Marijnissen - Kerkhofs - Wim Wagemakers - Jan Gladinez - Piet Smeekens - - François Driessens - Henk Wannemaekers -Flor Van Den Borne -Ward Willems - Flor Beken - Antoine Hendrixx - A.Botermans – Twan Vandenhout (kapitein) – Corneel Verhaeren - Jef Ruts - De Kuyer Lambert.

Indien ik iemand vergeten ben, sorry! Dit zijn de namen van de spelers die ik heb kunnen achterhalen.

Rene Keyzers, ploegafgevaardigde, ging de scheidsrechters afhalen in het Dorp en samen kwamen ze dan te voet naar het voetbalveld. Ook zorgde hij samen met de clubsecretaris, Louis De Jong, voor de nodige papieren: scheidsrechtersblad, passen e.d.

Henk Wannemaekers was bekend voor zijn witte voetbalschoenen. Dat was uitzonderlijk in die tijd. Wim Wagemakers was een zeer goede voetballer. Hij zou zelfs in het B-elftal van Nederland gespeeld hebben en hij was aangesloten bij NOAD Tilburg. Hij kwam enkele keren, voor wat zakgeld en smokkelwaar, in Poppel voetballen. Dan speelde hij onder de naam van Lambert de Kuyer. Als hij voor Poppelia voetbalde, moesten de supporters zijn 'nick name': "De Kuyer," roepen. Wim stak er met kop en nek bovenuit en maakte regelmatig drie tot vier doelpunten terwijl De Kuyer zelf een matige voetballer was. Nu hadden ze in Antwerpen (F.C. Antwerp) gehoord dat er in Poppel een zeer goede speler was: een zekere De Kuyer. Dus wou men De Kuyer verkopen aan **Den Antwerp**. Ik denk wel dat ze erachter zijn gekomen want die deal is toch niet doorgegaan.

Het eerste lokaal was bij Lambert De Kuyer, in de Dorpsstraat, nu bakker Aernouts. Bij opbod werd beslist wie het mocht uitbaten.

Het volgende lokaal was bij Sooike De Wit op de Tilburgseweg, nu Chinees restaurant. Hier werden ook de teerfeesten gehouden.

De ploegopstelling gebeurde bij Sooi Van den Borne, samen met de kapitein, Twan Vandenhout.

Het bestuur werd ter gelegenheid van het Sinterklaasfeest op het gemeentehuis ontvangen. De jenever*flissen* (de jenever hadden enkele spelers al eerder soldaat gemaakt) werden gevuld met water. Iedereen klonk en dronk en durfde niet te zeggen dat ze water proefden. Vermoedelijk was dat een grap van Louis De Jongh of van de voorzitter.

Bij slecht weer werd er getraind bij Sooike De Wit in de zaal.

Er werd door het bestuur besloten om, langs de voetbalbond om, een lading kolen te bestellen. Het waren oorlogsjaren en men kon die kolen goed gebruiken. Spijtig genoeg werd er een grote wagon **gruis** afgeleverd, met als gevolg dat men daar later nog moeilijk vanaf kon geraken.

Het volgende verhaal werd mij medegedeeld door Jos Nooyens, die het op zijn beurt gehoord had van zijn neef Rie Raeymaekers. Die was samen met zijn makker, Marcel Verhaegen, ondergedoken. (Werkweigeraars om niet opgepakt en naar Duitsland gevoerd te worden.)

"Mulder Jaak Bax was een trouwe supporter, niet zozeer van het voetbalspel, maar wel van de grote borrels die er in de keuken van Janneke Ooms bij het voetbalveld gedronken werden. Meestal misten Jaak en zijn drinkebroeders een groot stuk van de tweede speelhelft. Op het laatst kwamen ze dan langs de zijlijn het einde van de wedstrijd meemaken. Daar moesten ze ook te weten komen hoe het spel verlopen was, want zij moesten een verhaal hebben voor moeder de vrouw thuis.

Tijdens het spel kwam er langs de zijlijn de nodige commentaar op de scheidsrechter en het woord: 'Offside' werd regelmatig geroepen. "Wijs mij die 'Offside' eens aan." zei Jaak "Dat moet wel een goede speler zijn want ik heb zijn naam hier vandaag al dikwijls horen roepen."

In het tijdschrift van de heemkundige kring, "De Drie Goddelijke Deugden", is wat volgt verschenen:

In mei 1944 was er een groep SS-soldaten gelegerd in de jongensschool en toen zij te weten kwamen dat er in Poppel een voetbalploeg bestond, kwamen ze met een onverwacht verzoek. Ze zouden in het veld willen treden tegen Poppelia en kwamen met die vraag bij de voorzitter, Sooi Van den Borne, terecht. Zij lieten hem duidelijk verstaan dat een weigering onaangename gevolgen zou kunnen hebben. Spelen met een elftal, waarvan de helft van de spelers voortvluchtige

onderduikers waren, tegen uitgerekend SS-soldaten, was wel een vreemde combinatie en zeker geen veilige onderneming.

Er werd afgesproken dat alles sportief zou verlopen en dat hun kameraden van de **Feldpolizei** niet van de gelegenheid gebruik zouden maken om de spelers lastig te vallen en hen op te pakken om naar Duitsland te worden gevoerd.

Hiermee ging men akkoord.

De match verliep fair en de Duitsers wonnen met 2-0. Nadien vierden de winnaars samen met de Poppelse spelers luidruchtig na in het sportlokaal.

Toen plots de mannen van de Feldpolizei verschenen en er zich mee wilden bemoeien, werden die door de SS-kameraden naar Turnhout verjaagd.

Ze zouden met getrokken revolvers tegenover elkaar gestaan hebben.

Later moet de Feldpolizei toch nog opgedoken zijn tijdens een wedstrijd van Poppelia, want volgens een getuige vluchtten de spelers de gemeentebossen achter het voetbalveld in. Deze bossen waren nog maar net aangeplant en de boompjes waren nog niet hoog zodat men de kopjes van de spelers in de verte zag verdwijnen.

Poppelia speelde in die tijd in de laagste afdeling tegen ploegen zoals: Weelde, Dosko, St. Jozef, Lentezon, Vlimmeren, Retie e.a.

Twanneke Vandenhout kwam van Hoogstraten en kreeg geen overgang naar Poppelia. Maar daar werd vlug een mouw aangepast. De gemeentesecretaris, Jef Verheyen, maakte voor hem een pas onder de naam van Jan Franken. Nu wilde het toeval dat een bestuurslid van Retie, een leurder met stoffen, regelmatig bij Franken thuis kwam en begreep niet dat ze daar een Jan hadden, een voetballer, die hij daar nog nooit gezien had.

Pierre Van Gool was bij **Retie** aangesloten, doch woonde in Poppel. De ploegen in die tijd, stonden niet graag hun spelers af. Men moest toelating hebben van zijn club voor een overgang. In Poppel loste men dat eenvoudig op door hem onder een **andere naam** te laten spelen. Zo speelde Pierre Van Gool ook onder een andere naam tegen Retie. Maar daar herkende men hem echter door zijn kleine gestalte en hoog blonde haren. Tijdens de rust kwam men ermee dreigen dat als Poppelia Retie niet zou laten winnen, men klacht zou indienen. Poppelia gaf toe. Maar Jan Marijnissen, de vader van Frans Marijnissen, speler van Poppelia, had dat gehoord en was het daar niet mee eens. Hij zei tegen de keeper, Twan Hendrixx: "Als ge er ene expres doorlaat, schop ik u tegen uw kl....." Gelukkig won Retie met 2-1 en werd er geen klacht neergelegd. Twan had ook geen bal 'expres' moeten doorlaten.

Enkele van deze verhalen heb ik gehoord van Twan Hendrixx.

Verplaatsingen gebeurden met de 'camion' van Jef Van Lieskens, de vader van Rie Raeymaekers. Een paar banken werden in de camion geplaatst en de spelers konden vertrekken. Op de terugweg werd er steeds een aantal keren halt gehouden om winst of verlies door te spoelen. Als de afstand niet te groot was werden de verplaatsingen per fiets gedaan.

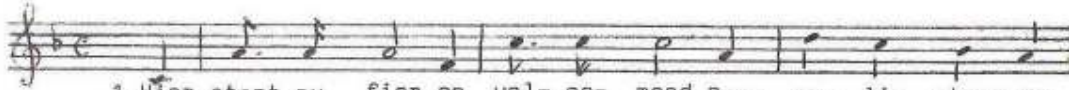
Om de clubkas wat te spijzen werd er een Vlaamse kermis gehouden en werd er door Rie Van Hees (Rie Zwanenbaas) een clublied gecomponeerd. Op die avond werd dit lied voor de eerste keer meegezongen door Jos Van den Borne. Hoe dat gebeurde vertelde Jos zelf: "Ik was op het podium, achter de coulissen, toen het lied gezongen moest worden. Louis De Jongh nam mij vast en sleurde mij op het podium zodat ik wel moest zingen."

Hier volgt het lied, met de muziektekst. (Uit het archief van de Heemkunde kring.)

CLUBLIED V.V. POPPELIA

tekst & muziek:
H. Van Hees 1944

Staplied

1. Hier stapt nu fier en wel-ge-moed Pop-pe-lia stoer en
2. De kleu-ren van ons dorp-je zijn het geel op blau-wen
3. En gaat het soms niet al te goed of loopt het niet ge-

1. sterk Steeds blij-ge-zind, vol goe-den moed hoe zwaar valt ook het
2. grond Wij ook wij dra-gen bin-nen-lijn dees kleu-ren flink en
3. smeerd Bij ne-der-laag, bij te-gen-spoed moet slech-ten zin ge-

1. werk. Pop-pe-li-a, Pop-pe-li-a, hoog hou-den wij uw faam
2. pront. " " geel blauw sta steeds pa-raat
3. weerd. " " uw kleur zij uw symbool

1. Wat er ook ge-beu-ren mag, steeds blij-ven wij te-saam.
2. Rept de bee-nen, spitst den geest; de ze-ge-klok-ke slaat.
3. Denkt hier-aan gij elf te-gaar, dan roe-pen wij: "Goal, goal!"

En nog een aantal foto's van de ploeg van V.V. POPPELIA:

Boven van links naar rechts: Jef De Jongh, Frans Nooyens, Van De Kerkhof, Louis De Jongh, Marcel Wouters en Lambert DeKuiyer.

Onder van links naar rechts: Louis Verhaegen, Pierre Van Gool, Staf De Jongh, Jan Abrams en Frans Van Hees.

Boven van links naar rechts: Louis Verhaegen, Bart Nooyens, Frans Marijnissen, Wagemakers en Fonske Wijnants.
Onder van links naar rechts: Rie Raemaeykers, Marcel Wouters, Louis De Jongh, Twan Hendrickx, Twan Vandenhout en Pierre Van Gool.

Boven van links naar rechts: Louis Verhaegen, Pierre Van Gool, Albert Nooyens, Frans Van Hees, Nand Daemen en Rene Van Beurden, (afgev.).
Onder van links naar rechts: Jozef De Jongh, Jan Abrams, Louis De Jongh, Marcel Verhaegen, Frans Nooyens, Rie Raemakers en René Van Beurden.

De voorzitter, Frans Van Den Borne.

Louis De Jongh.

Volgens Frans Willems, de vroegere terreinverzorger van F.C.POPPEL, zou FRANS JANSENS, ook een speler van Poppelia, wonende in Turnhout, getrouwd met een zus van Frans Willems, een voetbalploeg opgesteld hebben met alleen maar SMOKKELAARS uit Poppel, deze zouden dan tegen de HOLLANDSE DOUANE uit Goirle gespeeld hebben, op een voetbalveldje aan het SPIEKE.(tussen de Tilburgseweg en de weg naar Maarle,) op de grond van Sooi Van den Borne.

De kapitein van de douane was een zekere KERKHOFS. Die werd later keeper bij Poppelia en ook trainer.

Als ik zo de verhalen hoor van enkele oud-spelers van Poppelia, (alle bestuursleden zijn ondertussen overleden), heb ik de indruk dat er hier en daar in Poppel enkele voetbalveldjes lagen waar onderling wat op gespeeld werd en hieruit zou dan V.V.POPPELIA ontstaan zijn, met als eerste officieel voetbalveld, het terrein achter Janneke Ooms op de Tilburgseweg (nu achter de zaak van Karel Moeskops).

Hoe lang Poppelia bestaan heeft heb ik later wel kunnen achterhalen. Sommige oud-spelers spraken van 11 jaar, weer anderen van maar 2 jaar. Dat verschil is wel groot, waarschijnlijk ligt het ergens in het midden. Aan de ingang van het huidige voetbalveld van F.C. Poppel hangt een plaat met de data 1941-1961. Louis De Jongh, speler van het vroegere Poppelia, zou die data daar aangebracht hebben. 1961 is het jaar waarin F.C. Poppel opgericht werd. Poppelia zou in 1941 begonnen zijn en waarschijnlijk gestopt, volgens enkele oud-spelers, in 1947. Zo zouden ze zes tot zeven jaren bestaan hebben.

Toen Poppelia ophield te bestaan, werden de spelers overgedragen aan S.K.Weelde, met de belofte dat als POPPEL terug zou starten de spelers weer vrij naar Poppel zouden mogen terugkeren. Dit werd niet op papier gezet en toen F.C.POPPEL in 1961 van start ging wist men in Weelde van niets. Maar dit is een ander verhaal dat misschien een volgende keer aan de beurt komt.

Jos Van den Borne vertelde me dat men in de kantine van F.C.Poppel meerdere foto's van Poppelia kon vinden, met ook een paar data. We spraken af om te gaan kijken en hier troffen we inderdaad foto 1, foto 2 en nog een derde foto aan en verder ook het logo van Poppelia, een schild met gouden

kroon en de twee kleuren van Poppel, geel op blauwe grond. Onder het logo zat een speler verdoken. Wie zou dat kunnen zijn? We dachten het te weten te kunnen komen als we de achterzijde konden losmaken. De kader werd van de muur gehaald en groot was onze verbazing. We vonden geen onbekende speler maar wel drie teksten.

De eerste tekst bevatte het voltallige bestuur van Poppelia, met hun functies; de tweede tekst een lijst met de spelers en het derde blad was een uitnodiging voor de inhuldiging van de nieuwe terreinen van F.C.Poppel in 1982. Hier vonden we ook de data: 1941-1947! Mijn vermoeden over het ontstaan en het bestaan van Poppelia klopte. Het stamboeknummer stond hier ook vermeld: 'VOETBAL VEREENIGING V.V. POPPELIA STAMNUMMER 4111'. Op die feestavond zou Louis De Jongh spreken over: "HET ONTSTAAN EN HET WEL EN WEE VAN POPPELIA." Spijtig genoeg heb ik deze tekst niet meer kunnen achterhalen. Hier was iemand aan het werk geweest die Poppelia in zijn hart droeg en de gegevens voor het nageslacht wilde bewaren. Dat kon alleen maar LOUIS DE JONGH (alias Lowieke van de meester) geweest zijn, en hij is zeker en vast ook van dichtbij betrokken geweest bij de oprichting van V.V. POPPELIA.

Die avond werden ook de 'oude gloriën van het vroegere Poppelia' uitgenodigd:

Boven van links naar rechts: Albert Nooyens, Rie Raeymaekers, Frans Van Hees, Louis Verhaegen, Frans Marijnissen, Frans Nooyens, Toine Vandenhout, Toine Hendricks, Louis De Jongh, Jan Franken.

Zittend, van links naar rechts: Lambert De Kuyer, Jozef De Jongh, Jan Abrams, Flor Van den Borne, Meester Jos Dockx en Rene Keyzers.

Aan de overlevende spelers van POPPELIA, volgens het clublied: *'Steeds blij gezind vol goede moed, hoe zwaar valt ook uw (werk) leeftijd': "Het ga jullie allen goed!"*

De plaatsnamen van Weelde

Door Laurent Woestenburg

Vervolg:

108. BEEK: (F.7): 1452, staende westen aen den Alenhof ende aen de **Beke** ende tusschen erfenissen oft huysingen Henrick Maes aen de een zijde, ende aenden cleijnder straten op Weghe over den Driewech, A.K.178, fol.1r.; 16e eeuw, supra donum et domistadium, dictum den Vos, ultra **Beke** in platea situm, O.S.M. (K.68), fol.2v. Passim; 1630, de beeck, 61, fol.79. *Hier is de Ossenvennenloop bedoeld, nr.1264.*

109. BEEKSE RIJT: (D.11): 1643, De **Beekse Rijth**, L.W.42, fol.103r.; 1656, stuck lants genaempt den nieuwen bocht gelegen in de hegge neffens het hijstraetken, geregenoot oisten Anthoni Schats, westen de heijstraet, zuyden als voor ende noirden Jan Bax den jongen oft **Beekssen rijt**, S.R.13, fol.285v.; 1680, De **Beecxse ryt**, K.A.74, fol.14r.; 1685, Item de **Beecxse rijt** geregenoot oisten de locht erven westen de heystraet zuyden de locht voorszeyde ende noirden de loopenacker, S.R.15, fol.136r.; 1702, Item den loipen Acker, **beecxseryt** de hellicht van den nieuwen Boght, S.R.16, fol.152v.; 1715, Item seekeren pande genaemt de **Beecxserijt**, oist Jesper Dirx weduwe, west de straet, suyden hun selfs ende Jesper van den Braeck weduwe voorszeyde noorden Sevaes Moerlants, K.A.144, fol.11v. *Een laag gelegen weiland in de Hegge. Deze naam is blijven voortleven in de verkorte vorm "Rijt" V, nr.1411.*

110. BEEKSE WEG: (F.14): **Beeksche weg**, K.2. *Een weg in de Overheide. Nu wordt hij Hoogemierdeweg (nr.715) genoemd.*

111. BEEKS HEIVELD: 1697, **t'beecx heivelt** alsoo genaemt oost west suyt noorden, S.R.16, fol.22r.

112. BEEKSTRAAT: (F.14): 1434, in de **Beecstrate**, O.S.M. (K.68), fol.21v.; 1436, ad

hereditatem, dictam Cruyseyc in de **beecstrate** sitam, O.S.M. (K.68), fol.6v.; 1438, dictam Cruyseyc in de **Bekestrate**, O.S.M.(K.68), fol.22v. *Ws. dezelfde als de Beekse Weg.*

113. BEEKSTRAATJE: (H.7): **Beekstraetjie**, B; 171. *Een klein straatje in de Bakstraat.*

114. BEEMD: (E.13): 1685, Item het Belleken het Stockt ende den **beemt**, S.R.15 fol.139v. *Een beemd op de Aa ten oosten van het Stok.*

115. BEEMDEKENS: (D.13): 1638, de **beemdekens** oisten aen westen den weerdeel oft noets beempt, S.R.12, fol.162r.; 1643, de **beemdekens**, L.W.42, fol.113r.; 1698, de weg van 't driesken tot haere **bemdekens** en heyvels tegens over de bemdekens gelegen en syn diensvolgens, S.R.16, fol.59r. *De Beemdekens zijn gelegen op de Aa ten zuiden van de Heggebrug. Deze worden ook "Keurvorste Beemden" (nr.860) genoemd.*

116. BEEMDEN: (D.13): **Bemden**, W.4.b.; 1956, **Beemden**, V. *Deze beemden liggen langs het Straatsloopke tegen de Beemdekens. Hier vindt men nog de typische begrenzing van de weiden, nl. de grachten met dichte heggen overgroeid.*

117. BEEN: (D.9): 1724, seecker een parcheel weijlant genaempt het **been**, alhier geleghen in de vryheit van Weelde aenden heycant in regenoitte oist Laureyns Bols, weest Jacobus Boumans zuyden ende noirden des cooppers, S.R.18, fol.60v. *Een weide in de Noord-Heikant.*

118. BEERTENBEEMDEKE: (E.12): 1643, **Beerten beemdeken**, L.W.42, fol.124r.; 1678, Item Michiel Schut opt **Berten Beemden**, oist den Baelsen Beemt westen Baerlmans Beemt zuyden den vroent ende noirden t'Stockt, S.R.15, fol.32v. *Een beemdeke op het Stok.*

119. BEESTENVEN: (B.10): **Beesteven**, B.3.; **Beste Ven**, K.2; 1956, **Beestenven**, V. *Een venneke in de Schrieken*.

120. BEESTENVENWEG: (B.9): **Beestevenweg**, B.4. *Een weg op de Schrieken naast het Beestenven*.

121. BEETHOF: (D.11): 1650, den **Beethoff** metten heeschencant daeraen gelegen, S.R.13, fol.163r.; 1662, den halven **Beethoff** ende de Lange vooren gelegen alhier in de hegge tot Weelde geregenoot oisten Dieles beemdekken erve des coopers, westen Peter des voorszeyde weduwe vercooperesse, suyden des coopers ende noorden an erffenisse der erffgenaemen Adriaen Jacobs Van Gestel, S.R.14, fol.4v.; 1687, Item alnoch de hellicht van den **Beethoff** synde het, S.R.15, fol.154v. Passim. *Een stuk akkerland in de Hegge tegen de Lange Voren*.

122. BEGIJNTJESSTEDE: 17e eeuw, de **begeynties stede**, K.C.49, fol.4r. *Op het Laar lag veel eigendom van de Begijntjes Van Den Nieuwenhuize. Is dit misschien de hoeve behorende tot deze bezittingen?*

123. BELKENSBEEMDEKES: (E.13): 1737, Item het derde paert vanden lochtenborgh west het stock, het derde paert inde **belkens bemdekens** neffens de Kinderen Aert Van der Moeren, ende alnoch een derde paer int maetken neffens Elisabeth Havermans, S.R.20, fol.189r. *Dit is het geheel van het gebied langs de oostkant van het Straatsloopke*.

124. BELLEKEN: (E.12): 1684, Haren beemt onverdeylt gelegen alhier tot Weelde by Stockt geregnoot oistwaert de vroente ofte heyde ende westwaert het voornoemt Stockt, suydtwaert den baelsen beemt ende noortwaert den beemt genaemt het **Belleken**, S.R.15, fol.124v. Passim, 17e eeuw, De Kinderen Wouter Bacx eenen bemt genaemt de **bellecken** oist den bogaert west Michiel Govaert Bols cum suis noerden stockt ende suyden de vroente, Z.W.41, fol.107v.; 1702, lochtenborgh acker, de maetiens bemt, het **belleken** ende de panden tot, S.R.16, fol.152v.; 1737, in 't **belleken**, S.R.20, fol.162v. *Een beemd aan de Aa ten oosten van het Stok*.

125. BELLEKEN VOORT: (E.13): 1367, **belkenvort**, A.T.R., fol.1r.; 1442, op **belkenvoert**, R.T.1442, fol.132r.; 1442, aen **belkevoirt**, R.T.1442, fol.137r.; 1633, op **belkevoirt** eenen beempt, K.A.73, fol.9v.; 1637, eenen beempt genaemt het **belckevoirt** met een heyvelt daeraen gelegen genaemt het stockt oisten de vrunt genaemt den boogaert, Stat.S.D.60, fol.22 ter.r.; 1680, Opt **bellekevoort** oisten de hyde ofte vroente westen Govaert Bols zuyden de hyde ende noorden t'stockt, K.A.74, fol.10v.; 1787, **belleken voort** oost den bogaert west zuyt de vroente ende noort het stockt, K.A.77, fol.10r. *Een lage beemd op de Aa gelegen ten oosten van het Stokt. Voor de verklaring zie Belleken, nr.124*.

126. BELLENSBOCHT: (E.8): 1680, Opten **bellensbucht** oisten Jan Peeter Hermans kinderen westen Jan Van Horen zuyden de kerckwegh ende noerden d'ackerstraet, K.A.74, fol.27v. *Een bocht in de Meir*.

127. BERENBOSKE: (H.8): 1956, het **Berenboske**, V. *Een weide op de Brein*.

128. BERG: (E.9): 1410, opten **berch**, R.T.1410, fol.62v.; 1410, Opten **berch** op dat achterste venne, C.B.T.1, fol.72v.; 1417, opten **berch**, op dat achterste venne, R.T.1417, fol.79v.; 1627, acker genaemt den **Berch** gelegen inde meer tot Weelde, S.R.11, fol.172r.; 1643, Het heijvelt aenden **berge** gelegen, L.W.42, fol.30r. Passim 1671, den **berch** aende oisten syde geregenoot oosten Willem Aert Peeters Anthonis Scheerders ende Jan Van Liende westen den weerdeel zuyden Jan Matthys ende de Dorenbraeck ende noerden de Baggyntkens van den Niuwenhuijse, S.R.14, fol.185r.; 1698, Item een parheel lant genaemt den **bergh** oisten syns selffs ende Jan de Bie, S.R.16, fol.46r.; Passim; 1708, Item tlant inde **Bergh** ende dries int Blick, oist Peeters Mols ende Cornelis Van Eyndoven west de weduwe Cornelis Balemans suyden huns selffs ende de Kinderen Merten de Bie ende Nicolaes Vaerten noorden de begynen van Eyndoven ende Frans Vermeiren, S.R.17, fol.7r.; 1733, 8 op de meer stede den **bergh**, V.63, fol.263v.; 1742, Item den acker ende het lant genaemt den **bergh** geregnoot oost ende noort 't blickstraetjen, suyt

ende west Thieleman Van Eynthoven, S.R.21 fol.77v. *Een hoger gelegen akker langs het Blekstraatje.*

129. BERGAF: (E.11): 1956, **Bergaf**, U. *Een herberg in de Hegge. De naamgeving staat in verband met de lage ligging van het huis ten opzichte van de weg.*

129bis. BERGEN: 1666, geheeten den **bergen** geregnoot oisten de straet ende westen Anthoni Scheerders, zuyden insgelijcx Anthoni Scheerders ende noirden Jan de Bie erve, S.R.14, fol.78v. *Wordt hier de Berg (nr.128) bedoeld?*

130. BERGLAND: (E.9): 1643, Item sijn **bergelant**, L.W.42, fol.58r. *Een stuk in de Meir. Ws. het land, waarop de Berg gelegen is.*

131. BERGOP: (D.11): 1956, **Bergop**, U. *Een herberg in de Hegge. Het huis staat op een hoger gelegen plaats. Vgl. Bergaf, nr.129.*

132. BERGSKE: 1643, het **berchskan**, L.W.42, fol.113r. *Een toponiem in de Hegge.*

133. BERKENVOORT: (G.11): 17e eeuw, Cathelyn ende Adriaentien van Leyenbergh eenen bemt genaemt den bosbemt oist den voorschreven reyns bemt west **bercke voirt** seecker gebrocke straetien suyden Michiel Bols rauw heyveldeken ende noirden 't molenheydeken, Z.W.41, fol.112v. *Een plaats op de Aa naast het Molenheideke.*

134. BERKT: 1643, de **berckt**, L.W.42, fol.115v. *Een plaats in de Hegge. De ligging is ons niet verder bekend. Ws. aan de oostkant van de Aa waar de berken steeds weelderig tierden.*

135. BERT MERTENSAKKER: 1692, acker genaemt **Bert Mertens acker**, S.R.15, fol.246v.

136. BETTEN: (E.9): 1680, Op eenen acker genaemt den **betten** oisten tijkens boght, westen de vroente oft baen zuyden Meerten Dens end noorden Adriaen Jan Luyten Kinderen, K.A.74, fol.8r.; 1681, parceel erve genaemt den **Betten** gelegen alhier in de houbraeck tot Weelde neffens de heijrbaen geregnoot osten Adriaen Bols alsoock zuyden tijkens acker westen Marten Deens oft

d'ackerstraetken oft wech ende noirden de heyrbaen, S.R.15, fol.96r.; 1787, Eenen acker genaemt den **betten** gelegen achter de voorschreven huysinghe, A.65, fol.304v.; 1787, Jan Ludovicus Luyten int poets daer een huys heeft gestaen oost J.B.Luyten, zuyt de doelstraet west Amandus de Bont huysinghe ende hof ende noort den acker den **betten**, K.A.77, fol.3r. *Een akker in de Meir.*

137. BETTENAKKER: (E.9.): 1641, den **Betten acker**, S.R.12, fol.208v.; 1645, den **Betten acker** gelegen alhier ontrent den schutsboom geregnoot, oosten den erffnisse Joost Leijten, westen ende zuyden Jacop Buijcx ende noorden de vrunte met een viertel, S.R.13, fol.27r. *Vgl. Betten, nr.136. Een akker in de Meir.*

138. BIEHOF: 1647, eenen dries genaemt den **Biehoff** gelegen alsvoor oisten aent straetken westen ende zuyden de kynderen Peeter Luijcx ende noirden aen erffnisse der erffgenamen Wouter Franszoon, S.R.13, fol.102r. *Een verder onbekende dries.*

139. BIELAND: 1608, het **beylant**, S.R.14, fol.107v.

140. BIESAKKER: 1684, op een stuck lants genaemt den **biesacker**, A.A.574, fol.24r.; 17e eeuw, van den beysacker, K.A.72, I, fol.1v. *Is er verband met het volgend toponiem.*

141. BIESVELD: 1643, Item den dries daer teijnden genaemt het **biesvelt**, L.W.42, fol.35v.; 17e eeuw, het biesvelt, Z.W.41, fol.42v. *Een dries op het Geeneinde.*

142. BIEWEG: (G.9): **Bieweg**, B.152. *Een straatje van het Moleneinde naar het Molenheideke. Op het Molenheideke worden sinds lange tijd bijen gekweekt.*

149. BLEK I: (E.9): 1442, opt **bleck**, R.T.1442, fol.137v.

143. BIEZONDER HUIS: 1697, ende privilegien die hun condividenten ofte yemant int **besonder huis** tegens de straete, S.R.16, fol.40r.

144. **BIJTSBOCHT**: 1652, metten acker genaempt den **bevts bocht** neffens erffnisse Jan Huybrechts, S.R.13, fol.213r.

145. **BINNENRIJTWEG**: **Binnenreytweg**, B.108.

146. **BINNENSCHIJVEN**: 1786, de **binnen-schijven**, K.A.56, fol.3r.; 1794, De **Binnen Schijven**, K.A.60, fol.3v. *Deze benaming komt uitsluitend voor in de kerkrekeningen. Het schijnt een verzamelnaam te zijn voor bepaalde stukken grond, die in aanmerking kwamen voor de opbrengsten van de kerk. Vgl. Buitenschijven, nr.261.*

147. **BINNENSTRAAT**: 1686, oisten de **binnenstraet**, S.R.15, fol.151r.; 1686, westwaert het **binnestraetien**, S.R.15, fol.141v.

148. **BLAUWE KEI**: (F.17): 1631, Hans Hestels out voster der heerlijkheyt van Poppel ende ingeboren out ontrent tseventich jaer verclaeret datter tegens Coolhouwers huys over toe Rovaert was liggende oft staende eenen **blauwen Keve** oft steen alwaer de gemeynen vroente van H.Beeck en die gemeynthe van Weelde en Poppel was scheidende en, Afb.8, fol.2v.; 1768, Grouwen pael, K.2366. *Een grenspaal waar de dorpen Hooge Mierde, Poppel en Weelde scheiden. Het is een blauwachtig arduinen steen, die men nu "de kei" of "de grenspaal" noemt. Zie aldaar ns. 831, 479.*

149. **BLEK I**: (E.9): 1442, opt **bleck**, R.T.1442, fol.137v.; 1554, een stuck erffs geheyen **d'bleck**, K.A.64, fol.V, 1v.; 1627, het **bleck** gelegen ende meer als voor, S.R.11, fol.173r.; 1643, Item tland int **blick**, L.W.42, fol.19v.; 1664, parceil erve geheeten het **blict** liggende by de schutsboom regenootende oisten Anna mijnheer Hendrik Lemmens ende Peeter Bols westen Adriaen Bols erve zijden Hr. Mr. Hendrix kynderen erve ende noirden d'ackerstraetken, S.R.14, fol.59r. Passim; 1668, soo lant als dries genaemt den Bech ende **d'blich** als dries gelegen alhier in de Meyr tot Weelde geregnit oisten aen erve der erffgenamen Jan Willemsen van Limde, westen ende noorden de voorszeyde kinderen ende erffgenamen Jan Willemsen van Limde suyden

de weduwe en kinderen Frans, S.R.14, fol.111r.; Passim; 17e eeuw, het **blickt** noorden tstraetken oisten haersselfs ende Joos van Eyndoven westen de kinderen Anthoni Scheeders ende Jan de Bie, Z.W.41, fol.34v.; 1708, Item tland inde Bergh ende dries int **Blick**, oist Peeters Mols ende Cornelis Van Eyndoven west de weduwe Cornelis Balemans suyden huns selfs ende de kinderen Merten de Bie ende Nicolaes Vaerten noorden de begynen van Eyndoven ende Frans Vermeiren, S.R.17, fol.7r. *Een dries in de Meir tegen de Groes.*

150. **BLEK II**: (D.10): 17e eeuw, ad et supra **d'Bleck**, sitatum in de Heybrake, O.S.M. (K.68), fol.7v. *Een stuk in de Heibraak, ws. langs de Heesdijkse Loop.*

151. **BLEK III**: (G.6): 1784, een parcheel genaemt het **bleck** gelegen beneffens alle de volgende op het hoogheyndt alhier regenotende oost de wederhelligt, zuyt ende noort de kinderen Thieleman de Bont ende west Martinus Claessens, 61, fol.167v. *Dit stuk is gelegen op het Hoogeinde. De naam Bleksakkerweg wijst nog op de oorspronkelijke ligging.*

152. **BLEKSAKKERWEG**: (G.6): **Bleksakkerweg**, B.138. *Een klein straatje op het Hoogeinde bij het Blek.*

153. **BLEKSTRAATJE**: (E.10): 1742, Item den acker ende het lant genaemt den bergh geregnit oost ende noort 't **blickstraetjen** suyt ende west Thieleman van Eynthoven, S.R.21, fol.77v.; 1786, ... gestaen ende gelegen inde meir alhier soo ende gelyck sij, oost de straet, zuyt het **blickstraetien**, 61, fol.157r. en v. *Een straatje, gedeeltelijk voetpad, langs het Blek. Het werd ook Akkerstraatje (nr.61) genoemd.*

154. **BLERINKSE HOEVEN**: (G.9): 1630, De selve opde **bleerincx hoeve**, Rek.75, fol.30bisr.; 1632, de **blerincxsse hoeven**, S.R.12, fol.28r.; 1643, **Blerincksse hoeven**, L.W.42, fol.44r.; 1659, aen de baen de **blernicxsche hoeven**, S.R.13, fol.319v.; 1680, Opte **Blerincxe hoeve**, K.A.74, fol.34v.; 1699, Item de **blerincxe hoeve** oist Peeter Havermans suyden ende westen de vroente ende noorden Sinthe Tannen

veldeken, S.R.16, fol.89r.; 17e eeuw, Huybrecht Baudewyn Dirx van Adriaen van den Gorp een parcheel genaemt de **blerincxe hoeve** heyde ende weyde oistwaert Peeter Havermans suyden ende westen de vroent ende noorden Z.W.41, fol.62v.; 17e eeuw, oist de **blerincxe hoef** van Mathys Miertmans, west ende suyt de vroente, noorden Jan Baptist Dickens nieuw erve, M.B.43, fol.4r.; 1787, Sint Anna altaer op een veldeken ontrent den bryn oost Peeter Van Loon ende **bleiringh hoeven** zuyt deselve hoeven sive Jac. Dickens west de baene noirt Peeter Van Loon voorszeyde, K.A.77, fol.34r.; 1787, Jacobus Dickens op de **bleirinckxhoeven** nu genaemt de steenovens oost Peeter Van Loon west syn selfs nieuwerve zuyt het molenheycken noort de herbane ende sint anna veldeken, K.A.77, fol.34v. *Oorspronkelijk moet hier een hoeve gestaan hebben. Later, wanneer het huis verdwenen was, bleef heide en weideland over. Dit stuk is gelegen tussen de Brein en het Moleneinde langs de Grote Baan. In de 18e eeuw kreeg het de naam Steenovens, zoals ook de omgeving heette. Zie Steenovens, nr.1555.*

155. BLOEMENAKKER: 1624, den **bloemenacker**, S.R.11, fol.87r.; 1649, eenen acker genaemt den **blommen acker**, S.R.13, fol.129v. *Vermits dit toponiem voorkomt in de gemeenschappelijke schepenregisters van Weelde en Poppel en het geen verdere bepaling bij zich heeft, kunnen wij niet zeker zeggen of het behoort tot Weelde of Poppel.*

156. BLOK: (F.6): 1636, parceil erven geheeten het **blocxken**, S.R.12, fol.113r.; 1643, Item het **blocxken**, L.W.42, fol.26r.; 17e eeuw, Denselven een stuck erve van tevooren in 4 posten staende genaemt het **blocxken**, het wouwerken ende langen dries ende hyde voor desen genoemd oistwaert syns selfs nieuw erve westen ende suyden Jacob Goedens ende noorden syns selfs nieuw erve, Z.W.41, fol.17v.; 1730, Item eenen acker als weyde geleghen als voor genaemt het **block** oist de weduwe Willem Van Hellemont zijde deselve ende Geeraert Goedens weest deselve ende noirden de vrunt, S.R.18, fol.225r.; 1734, Item een parcheel erve genaemt het **blocken** soo wey als lant oist de weduwe van Hellemont weest

het Herman Noedens zuyden de Coninckxstraat, ende noirden de vrunt, S.R.22, fol.2v.; 1736, Item een parcheel genaemt den langhen acker, soo groese als lant den weyen hooff, den garstacker ende het **blockens** oist de kinderen Willem Van Hellemont, weest Adam Adams, zuyden Mathys Thielemans ende noirden de vrunt, S.R.22, fol.28v. *Een akker op het Geeneinde tegen de Koningstraat.*

157. BLOKSGOOR: (E.4): 1956, het **Bloks Goor**, V. *Een laagte, steeds gevuld met water, op het grensgebied van Weelde met Baarle-Hertog.*

157bis. BLOKSMOER: (E.4): 1755, het rouwven **blockx moer** breugelders goorken ende t'cleyn goor, V.64, fol.75v.; **Blockx moer**, K.2., K. *Dit toponiem is een synoniem van het Bloks Goor, nr.157.*

157ter. BLOKSVEN: (E.4): **Blockx Ven**, K.B.; **Blockx Ven** M.K. *Het betreft hier vooral het middendeel van het Bloks Goor, waarin bestendig water staat.*

158. BOCHT I: (G.10): 1368, opten **bocht** bi die wijntmoelen, R.T.1368, fol.54r.; 14e eeuw, Obitus Ludovici Boelaerts, qui legavit duodecim denarios opten **Bocht**, O.S.M. (K.68), fol.3v.; 1410, opten **bucht** bi die wijntmolen, C.B.T.1., fol.69r.; 1417, Heinric Glinckaert opten **bucht** bide wijntmolen 1 d., R.T.1417, fol.75v.; 16e eeuw, in quodam loco, dicto den **Bocht** O.S.M. (K.68) fol.6v.; 1685, een ackerken geheeten de **bocht** gelegen achter Cornelis Janszoon Bacx geregnoot oisten Cornelis Anthonis westen Anthonis Jan Anthonis weduwe ende Kynder zuyden Jan Van Gestel ende noirden Jan Cornelis Heesdijcx Kynder, S.R.15, fol.135v.; 1699, eenen acker genaemt den **boght** gecommen van Dilis gelegen achter Cornelis Janssen Bacx geregnoot oisten Aert Diricken en Jan Dilis Van Beeck kinderen, westen Anthoni Jan Anthonis Erffgenamen zuyden Jan Van Gestel Erffgenamen ende noorden Jan Cornelis Heesdijcx kinderen S.R.16, fol.92v.; 1747, de **bocht** S.R.21, fol.212v.; 1781, een acker en weyde gemeynelyck genaemt den **bocht**,

S.R.23, fol.36r. *Een akker en weide op het Moleneinde.*

159. BOCHT II: 1622, den **Bocht** gelegen in de hegge, S.R.11 fol. 26v.; 1648, een parcheel met voorszeyde **bocht** genaempt de corte bedden geregenoot oisten Huijbrecht Janssen erve, westen Maijken weduwe Jan Huijbrechts zijden Nicolaes Gijsbrechts ende Joris Riberchs, S.R.13, fol.117r. *Een bocht in de Hegge.*

160. BOCHT III: 1387, opten **bocht** te Leemputten een heyhoeve, R.T.1387, fol.38r.; 1698, Item de hellicht van den **boght** oist de kinderen Merten de Bie, west Jan Mathys Eelens, suyt het straetken en noorden Anthoni Scheerders kinderen, S.R.16, fol.54v.; 1698, Item de hellicht van den **Boght** oist de kinderen Marten de Bie west Jan Merthys Eelens, suyt het straetken ende noorden Anthoni Scheerders kinderen groot hondert ende negenentachtentich roeden, S.R.16, fol.52v. *Een bocht op de Leemputten.*

161. BOCHT IV: (D.10): 1663, Thyskens Acker, den **Bocht** ende andere parceelen geregenoot prout ibidem, S.R.14, fol.47v. *Een bocht op de Heibraak.*

162. BOCHT V: 1690, parcheel erven genaempt den **bocht** groot tweehondert ende vijffentwintich roeden aen de noort oisten syde aldaer, S.R.15, fol.199r. *Dit is ws. de Rabouts Bochts, zie aldaar nr.1385.*

163. BOCHT VI: (G.10): 14e eeuw, unam peciam terre, dictam **Bocht** bi die Hersenbrake, O.S.M. (K.68), fol.13r. *Deze bocht kunnen wij niet terugbrengen op de kaart. Is het dezelfde als onder nr.158 besproken?*

164. BOCHT VII: (D.12): 1956, de **Bocht**, V. *Deze laatste bocht ligt in de Hegge binnen de draai van de Kruipholstraat.*

165. BOCHTAKKER: (F.8): 1646, den **bocht acker**, S.R.13, fol.70v.; 1692, Item den **boghtacker** noortwaert Gerrit Beyls suyden ende westen Jenneken Hendrickx ende weduwe Jacob Wouters, S.R.15, fol.244r. *Vgl.*

hierboven: Bocht, nr.161. Ws. de akker binnen de arm van de Bochtakkerweg in de Meir.

166. BOCHTAKKERWEG: (F.8): **Bochtakkerweg**, B.142. *Een zijstraatje van de Meirsestraat.*

167. BOCHTEN OVER SOO: 16e eeuw, nuncupatam dat **buchten over soe** O.S.M. (K.68), fol.16v. *Vgl. Bocht, nr.161.*

168. BOCHTJE I: (E.10): 1410, Godevairt Koenen opt **buchtken** bi opt deyn eckerken, C.B.T.1, fol.69r.; 1417, Godevaert Koenen, opt **buchtken** bij Lijssons op huys hof, ende opt cleyn eckerken R.T.1417, fol.75v.; 1641, het **buchtken** insgelijcx aende doelstraet, S.R.12, fol.205v.; 1643, een **buchtken** inde Hegge tot Weelde geregnoot oisten de vroente oft gemeijnstraet, westen des coopers, zuyden desselffs, ende noirden Anthoni Wouter Jacops erve, S.R.13, fol.140r. Passim; 1663, Item het **Buchtien** geregenoot oisten aen erve Willem Dens, westen den voorszeyden Buycx ende Anne Lemmens ende noorden de gemeynstraet, S.R.14, fol.47v.; 1678, parcheel lants genaemt het **buchtken** als hy by gelegen alhier aen de doelstraet tot Weelde geregenoot oisten Willem Deens kinderen, westen Pieter Buycx aenstede zuyden des vercoopers weijden ende noirden de heghsche straet, S.R.15, fol.28v.; Passim 1956, het **Bochtje**, V. *Een akkerke in de Hegge. Vgl. Bocht, nr.161.*

169. BOCHTJE II: (E.9): 1698, en voorts op seecker parcheel genaemt het **Bughtien** gelegen over de straet, wesende soo lant als weyde gelegen aen de tevereyt, S.R.16, fol.58r. *Een akker in de Meir. Vgl. Bocht, nr.161.*

170. BOCHTJE III: (F.6): 1643, Item het **buchtken**, L.W.42, fol.22r.; 1792, kinderen J.B.Bax aent **bugtje** in de coningstraet thien roeden oost de baen west syns selfs voorders straet en vrunte, V.H.28, fol.14r.; 1792, Kinderen Joannes B.Bax aent **bughtje** in de coninghstraet oost de straet en vrunte thien roeden, M.E.44, fol.12v. *Een akkerke in de Koningstraat.*

171. BOCHTJE IV: 1643, Item eenen acker genoempt het **buchtken** groot 142 roeden, L.W.42, fol.5r. *Een akker op de Leemputten.*

172. BOCHTJE V: 1643, Item tlant int **buchtken** genaemt het Leembraeck groot K3, L.W.42, fol.10v.; 17e eeuw, Evaert Cornelis Evaert in een ackerken genaemt het **bughtien** ofte coolhoft oist mijnheer vander Hyden suyden de kinderen Philippus Buycx westen deselve ende noorden t'straetken, Z.W.41, fol.30r. *Een akker tussen de St.Michielskerk en het Brein. Later Leembraek (nr.1030) of Koolhof (nr.936) genoemd.*

173. BOCHTJES I: (E.10): 1682, de **buchtken** ende driessen daer aengelegen voortijds genaempt Tijskens acker, K.A.29, fol.82r.; 1699, Item twee driessen tegens Jacob Aerts kinderen goederen gelegen genaemt de **Bughten** aen weirsyde vanden loop, S.R.16, fol.115r.; 1822, B.527bis., De **Bugjens**, bruyère, V.H.28, fol.32r.; de **Buggens**, B.12,116, Passim; De **Bugjens**, W.3. 528.; de **Bruggens**, K.ns.B.510-531. *Het akkerland op het Groot Water aan beide zijden van het Straatsloopke. Een gedeelte ervan werd ook Tijskens Akker genoemd.*

174. BOCHTJES II: (H.6): 1956, **Bochtjes**, V. *Dit is een stuk kultuurland op de Leemputten.*

175. BOCHTJESDRIESEN: 1663, Item alnoch de **Bochtiens driessen** geregenoot oisten Jan Dens, westen Anna mijnheer Lemmens zuyden Adriaen Jacob Luyten ende noorden voorszeide Buchtien, S.R.14, fol.47v.

176. BOCHTSTRAATJE I: (E.9): **Bogtstraetje**, B.47. *Een straatje in de Meir.*

177. BOCHTSTRAATJE II: (E.10): **Boegtstraetje**, B.125. *Een straatje in de Hegge.*

178. BOEIBRAAK: (D.8): 1368, op half die **boeibrake**, R.T.1368, fol.53r.; 1368, op die **boyen brake**, R.T.1368, fol.55r.; 1387, op die **boyen brake**, R.T.1387, fol.38v.; 1410, die **bodebrake**, R.T.1410, fol.61r.; 1410, op die **boyen barke**, C.B.T.1, fol.71v.; 1410, die **bodebrake**, C.B.T.1, fol.70v.; 1417, Willem Verheylen, op huijs hof, op 1/2 die **bodebrake**,

R.T.1417, fol.77r.; 1417, Godevaert van Poppel, opte **boijen brake**, R.T.1417, fol.78v.; 1442, op de **boyenbrake**, R.T.1442, fol.133v.; 1442, de **bodebrake**, R.T.1442, fol.132r.; 1514, opte **boeyen brake**, R.T.1514, fol.45v.; 1514, **boyenbrake**, R.T.1514, fol.30v.; 1631, **boijbraecken**, C.B.48, fol.9v.; 1631, de **boijbraeck**, C.B.48, fol.9v.; 1643, **boijenbraeck**, L.W.42, fol.62v.; 1662, Item alnoch eenen Acker genaemt de **Boeyenbraeck** gelegen inde **Boeyenbraeck**, S.R.14, fol.15r.; 1666, in de **boeijenbraec**, S.R.14, fol.78v.; 1677, een perceel erve genaemt **boeijenbraeck** groot omtrent 20 gelegen alhier aen de meer tot Weelde geregennoiten oisten de straet, westen Jan Jespers, zuyden de straet ent vruent, S.R.15, fol.12v.; 1680, opte **boeyenbraeck**, K.A.74, fol.28v.; 17e eeuw, Jan Jespers Erffgenamen een stuck erve genaemt de **boeybraeck** oisten Anthoni Scheerders erffgenamen suyden ende westen de vroent ende 't straetken ende voorders Adriaen Van Gestel cum suis, Z.W.41, fol.49v.; 1723, ten eynde de **boijbraeck** oost west ende noort de vroente, zuijt de voirszeyde boijbraecken, C.B.48, fol.9v.; 1728, Item drye vierrelen coren inde **Boeyebraeck**, S.R.19, fol.52r.; 1730, Inde **bovbraek**, V.63, fol.34v.; 1782, 24en coop 6 bedden in de **boeijbraeken**, V.67, fol.16v.; 1784, op de **boyenbraeck**, K.A.78, fol.1v.; 1787, op de **Boybraeck**, K.A.77, fol.28r.; 1910, **Boeibraeken**, Tax. 1910, 3, blz.182.; **Boeybraeken**, K.; 1956, **Boeibraak**. *Een partij land ten noorden van de Meir. Een gedeelte ervan wordt reeds bebouwd, de rest ligt braak of is met dennenbossen beplant.*

179. BOEIBRAAKSTRAAT: (D.8): **Boeybraekstraet**, B.40. *Een veldwegeltje op de Boeibraak.*

180. BOERENBOND: (F.8): 1956, **Boerenbond**, V. *De vergaderzaal voor de boerengilde in de Koning Albertstraat.*

181. BOERENHANDEL: (F.8): 1956, **Boerenhandel**, U. *Een herberg in de Koning Albertstraat.*

182. BOGAARTSHOF: (G.7): 1368, Peter Jan Baten sone opte plaschecker op **bogaerts hof**,

R.T.1368, fol.53v.; 1410, op **bogairts hof**, C.B.T.1, fol.70r.; 1417, Peter Jan Batens soen opten plaschecker, op **bogaerts hof** 27 d. 1 1/2 d., R.T.1417, fol.77r.; 1680, Opten **bogaerts hoff** nu schuerkens dries oisten ende noerden syn selfs, westen ende zuyden s'heeren straet, K.A.74, fol.20v. *Een veld in de Bakstraat, vanaf de zeventiende eeuw werd het Schuurkens Dries genoemd. Vgl. nr.1488.*

183. BOKKENHOEVE: (G.9): 1956, de **Bokkenhoeve**. *Een verdwenen huis, waar een oud gebruik voortleefde. Men had er tot voor enkele jaren een mannelijke geit ten dienste van de mensen die geiten kweekten.*

184. BOLAARTSHOEVE: 1368, opte **boelaerts hoeve**, R.T.1368, fol.54v.; 1410, op **boelairts hoeve**, C.B.T.1, fol.69v.; 1417, Jan vander Heyden, op **boelairts hoeve** 9 d., R.T.1417, fol.76v.; 1466, op **bolaerts hoev** gelegen aende vroente west aen Lijsbeth haer erve, R.T.1466, fol.179r. *Een hoeve op de Leemputten. Ze wordt na 1466 niet meer vermeld, zodat met het huis ook de naam verdween.*

185. BOOG: (E.11): 17e eeuw, Mathys Eeltiens cum suis uet Alphen een stuck lants ende dries geheeten hannen meir opt den **boogh** oistwaert de vroent westen Anthoni Luyten, suyden Jacob Havermans ende haers selfs ende noerden Adriaen Schats, Z.W.41, fol.75v. *Ws. is het een stuk in de Boogstraat.*

186. BOOGLAND: 17e eeuw, het **booglant** oist de straet, west Peeter Luyten met de syne noerden heer Victor van Beugem ende suyden de weduwe Francois van Gilse, Z.W.41, fol.18r. *Het is niet onmogelijk dat ook het Boogland in de Boogstraat lag.*

187. BOOGSTRAAT: (E.11): **Boogstraet**, K2. *Het zuidelijke deel van de winkelstraat werd ook wel eens Boogstraat genoemd.*

188. BOOMGAARD I: (D.E.13): 1637, eenen beempt genaempt het belckevoirt met een heyvelt daeraen gelegen genaempt het stockt oisten de vrunt genaempt den **boogaert**, Stat.S.D.60, fol.22ter.r.; 1639, beempt genaempt maetkens beempt naesten **bogaert** off

zuydwaert, S.R.12, fol.161v.; 1653, den **bogaert**, S.R.19, fol.425r.; 1671,parceel erven genaempt den **boomgaert** S.R.14, fol.164r.; 17e eeuw, De kinderen Wouter Bacx eenen bemt genaemt de bellecken oist den **bogaert** west Michiel Govaert Bols cum suis noerden stockt ende suyden de vroente, Z.W.41, fol.107v.; 1733, Den 1e coop in den **bogaert**, V.63, fol.224r.; 1768, den **boomgaert**, K.2 366; 1775, Den **boogaert**, K.F.1787, bellecken voort oost den **bogaert** west zuyt de vroente ende noort het Stockt, K.A.77, fol.10r. Passim; 1910, **Bogaerde**, Tax. 1910, 3, blz.183.; den **Bogaert**, B.11. 66; **Bogaerde**, B.18. 86., Passim; **Bogaerde** K. ns. 373-379; den **Bogaard**, K.B.; de **Bogaert**, M.K.; 1956, de **Bogerd**, V. *Deze naam wijst op een grote oppervlakte dennenbossen ten oosten van de Aa. Van de Aa naar het zuiden loopt er een strook moerassig land door, de VAART. Er wordt verteld dat hier ooit een kerk zou verzonken zijn, en dat elk jaar bij kerstnacht daar de klokken nog luiden.*

189. BOOMGAARD II: (G.8): 1643, Item eenen dries in de Eelssche straet genoemd den **bogaert** groot 119 roeden, L.W.42, fol.30r.; 1661, den **boomgaert** met het hoff ende neerhoff genaempt de Borch, gelegen alhier omtrent de kercke tot Weelde geregenoot oisten aen d'Laer, westen aen erffnisse der erffgenaemen mijnheer Bartholomeus van niuwenhuysen mede Daniel van den Niuwenhuysen ende H.Lemmens sekretaris deze Vryheyt, suyden het **boomgaerdeken** ende noorden den niuwen Kerckdyck, S.R.14, fol.4r.; 1665, Item eenen acker genaemt het **Bogaerdeken** geregnoot oisten de straet, westen eenen dries den bogaert genaemt, meede in desen coop begrepen, suyden Jaspar Moerlants erffgenamen ende noorden het hoff oft ouden Kerckdyck, S.R.14, fol.71r.; 1667, het cleyn **boomgaardeken** gelegen aen het Laer, regenoten oost de gemeijne Elssestraete, west aende erffve toebehoorende den secretaris Lemnius ghenaept den **boomgaert**, K.B.5304, fol.4r.; 1695, seecker parcheel erve genaemt den **boogaert** soo lant als wyde oistwaer Juffrouwe Jacomina Rysbos westwaert de weduwe ende Kinderen Philippis Buycx suyden ende noorden den cooper, S.R.15, fol.294v.; den **Bogaerd**,

K.2; 1956, de **Bogerd**, V. *Een stuk land in de hoek van de Eelsestraat en de Processieweg.*

190. BOOMGAARDDRIES: (G.8): 1643, den **boomgaerts dries**, L.W.42, fol.56r.; 1671, eenen dries geheeten den **boomgaert dries** gelegen aen de Eelsche straet oisten d'Eelsche straet westen de kynderen des secretaris Lemmens, zuyden den Erffgenamen mijnheer Jan Lemmens ende noirden het boomgaerdeken, S.R.14, fol.189v.; 1678, Item seeckeren dries genaemt den **Boogaertdries** groot 299 roeden, S.R.15, fol.31r.; 1728, seecker parHEEL erve genaempt het **bogerdriesken** geleghen ontrent de else straet in reghnoite oist de straet, weest ende noirt Jouffrouwe de Roije, zuyden Hendrick Winterroye, S.R.18, fol.201r.; 1782, Item den Leeuwaert driesch groot zes hondert roeden regenotende oost Janszoon Vloemans zuyt den **bogaert driesch** west de weduwe Jacobus Van den Heuvel ende noort den kerckwegh ende meester boer, A.65, fol.199r. *Deze dries behoort tot de bovengenoemde Boomgaard II en slaat vermoedelijk op een gedeelte van dezès terrein.*

191. BOOMGAARDEKE I: (F.8): 1626, het **boogaertken**, S.R.11, fol.140v.; 1627, het **booghaerdeken**, S.R.11, fol.188r.; 1638, ut het **boogaerdeken** gecocht van de erffgenamen vanden nieuwenhuysse gelegen aende elsenstrate, K.A.27, fol.7v.; 1661, den **boomgaert** met het hoff ende neerhof genaemt de Borch, gelegen alhier omtrent de Kercke tot Weelde, geregenoot oisten aen d'Laer, westen aen erffnisse der erffgenaemen mijnheer Bartholomeus van Nieuwenhuysen mede Daniel Vanden Nieuwenhuysen en de H.Lemmens sekretaris deser Vryheyt, suyden het **boomgaerdeken** ende noorden den niuwen kerckdyck, S.R.14, fol.4r.; 1665, Item eenen acker genaemt het **Bogaerdeken** geregnoot oisten de straet, westen eenen dries den **bogaert** genaemt, meede in desen coop begrepen, suyden Jaspas Moerlants erffgenamen ende noorden het hoff oft ouden kerckdyck, S.R.14, fol.71r.; 1699, Item den dries genamt het **bogaertien** afgebroken, S.R.16, fol.114r.; 1747, het **bogaertjen**, S.R.21, fol.212v.; 1765, uyt het **boomgaerdeken** gelegen aen den hoeck van de else straet, deselve oost, zuyt Jan Ansem Geerts,

weest d'erfgenamen mijnheer Gilliam Lemmens, noordt het hof, K.A.31, fol.3r. *Een kleiner perceel driesland, gelegen tegen de Boomgaard in de Eelsestraat.*

192. BOOMGAARDEKE II: (F.8): 1627 (1681) het **bogaerdeken** van het Laer, K.A.23, fol.14r.; 1643, het **bogaerdeken**, L.W.42, fol.31v.; 1699, seecker stuck lants genaemt het **bogaerdeken** gelegen alhier tot Weelde aent Laer geregnoot oisten ende noorden seecker straetkens aen het beneficie Wauter vanden Berghe, K.A.67, XXX, fol.1v.; 17e eeuw, Deselve eenen dries genaemt het **bogaertien** oisten ende zuyden haers selffs westen het straetken ende noirden de meirssse kerckwegh, Z.W.41, fol.45v. *Een akker in het Laer gelegen langs de Meir.*

193. BOOMGAARDS WIEL: (D.13): 1768, **Boomgaerts wiel**, K.2 366; 1910, den **Bogaertschen wiel**, Tax. 1910, 3, blz.183. *Op de hoogte van de Vaart wordt de afvoer van het water uit de Overheide geregeld. In de kunstmatig aangelegde dam tussen de Vaart en de Aa bevindt zich een schuif, die men bij hoge waterstand kan optrekken om aldus het water in de Aa te laten vloeien. Door het spoelen van het water werd aldus een diepe put uitgespoeld in de Aa, een wiel. Dit is het Boomgaards wiel, ook gewoonweg Wiel (nr.1774) genoemd.*

194. BOOMGAARDWEG: (E.13): **Bogaertweg**, B.28. *Een kort straatje op de rand van de Boomgaard I ten oosten van de Aa.*

195. BOOMKWEKERIJ: (G.9): 1956, **Boomkwekerij**, V. *Dit is de Boomkwekerij "De Kempen". Zie nr.837.*

196. BOONHOF: 1368, Ancelm Cops op **bonen hof**, R.T.1368, fol.56r.; 1410, opte **bonen hof**, R.T.1410, fol.61v.; 1410, Ancem Cops, opte **bonen hof**, C.B.T.1, fol.71r.; 1417, Ancem Cops, opten **bonenhof**, R.T.1417, fol.78r.; 1442, opten **boenhof**, R.T.1442, fol.146r., Passim. *De ligging van dit perceel is ons niet bekend.*

197. BOONLAND: (F.9): 1621, het **boonlant**, S.R.11, fol.17v.; 1643, aent **boonlant**, L.W.42, fol.53r.; 1656, het **boenlant**, S.R.13 fol.282r.;

1684, in prato dicto het **boenlant**, A.A.574, fol.3v.; 1697, seecker haer erve genaemt het **boonlant** oisten Jacob Van Gestel kinderen, westen Jan Bastiaens en het van de niclaes **boonlant** suyden 't straetken ende noorden d'erffgenamen Jan Mathys Eelens, S.R.16, fol.18v., Passim; 17e eeuw, Merten Deens een parcheel dries genaemt Thijs boght oist Anthoni Luytens straetboght westen 't **boonlant** Kelders, suyden de kerckpat ende noirden 't groesestraetken, Z.W.41, fol.56r.; 1747, de bocht, het **boonlant**, den poppelschen acker, S.R.21, fol.212v.; 1793, Item eenen acker het **boonlant** oost het smoiren ackerken ende Jan Coppens, zuyt Geeraert Van Hees west ende noort Hendrik de Bont, A.65, fol.464v.; Passim, 1820, een stukske weyland genaemd 't **boonlant** in huering, K.A.140, fol.47r.; 1910, **Boonlanden**, Tax.1910, 3, blz.182; **Boonlanden**, B.18. 168, Passim, **Boonlanden**, W.3, K. ns. A. 233-244, K2. *Een paar akkers in de Koning Albertstraat, waar nu de brouwerij "De Zwaan" (nr.1839) staat. Vgl. hierboven Boonhof, nr.196.*

198. BOONSBEEMD: 1648, **boons beempt**, S.R.13, fol.119v. *Een verder onbekend toponiem. Wij vermoeden dat hierin een beemd schuilt langs de grens met Poppel. Vgl. ook Boonhof, nr.196.*

199. BOONVELDEKE: 1630, 't **boonveldeken**, V.61, fol.793r. *Nogmaals een niet verder te identificeren naam. Vgl. Boonhof nr.196.*

200. BORCHT I: (F.8): 1631, seecker erfenisse mette binnen ende buyten waeraen den bogaert met het hoff ende genaempt het hoff ofte **borcht**, S.R.12, fol.3r.; 1660, de **Borcht** gelegen alhier ontrent de kercke, S.R.13, fol.336r.; 1661, den boomgaert met het hoff ende neerhoff genaemt de **Borcht** gelegen alhier ontrent de Kercke tot Weelde geregenoot oisten aen d'Laer, westen aen erffenisse der

erffgenaemen mijnheer Bartholomeus van niuwenhuysen mede Daniel vanden niuwenhuysen ende Hendrik Lemmens Sekretaris deser Vryhey, suyden het boomgaerdeken ende noorden den niuwen kerckdyck, S.R.14, fol.4r.; 17e eeuw, de **Borgh**, K.A.24, fol.9r.; 1956, de **Borgh**, V. *Wanneer het kasteel er nog stond werd het geheel van kasteel, hof, neerhof, boomgaard en gracht Borcht geheten. Nu echter heeft deze naam een betekenisverenging ondergaan en wordt hij, althans te Weelde, toegepast op de gracht die het geheel omgaf en er nu nog ligt. Vgl. het Hof, nr.797.*

201. BORCHT II: 1682, met eenen acker genaemt de **borcht** gelegen alhier aen de Hontstraet, tot Weelde geregenoot in 't geheel oisten ende zuyden de vrunte westen Jacob Aerts ende haerss selfs ende noirden Willem Luyten ende Adriaen Havermans Erffgenamen met het rentken aen den Heyligen Geest alhier, S.R.15, fol.106v. *Dit is een akker in de Hegge. Het lijkt ons vreemd dit toponiem hier aan te treffen, gezien de hierboven gegeven verklaring.*

202. BOS I: (C.13): 1643, 't heijvelt opt **Bosch**, L.W.42, fol.96v.; 1643, Item eenen acker daerbij aent **bossch**, L.W.42, fol.8r.; 1645, beempt gelegen aent bruers **bosch** genaemt Sceijn Baelemans beemdaken geregenoot oosten aen erfenisse der ergenamen Govart Antonis Hestels westen Peeter Adriaen Jacops erffgenamen zuyden aent **Bosch** erfenisse, S.R.12, fol.49r.; 17e eeuw, Adriaen ende Jan Anthonis een heyvelt genaemt het **bos** voorszeyde oisten Aa ende westen 't voirhijken, Z.W.41, fol.98v.; Passim. *Een stuk weideland waarop vroeger een bos heeft gestaan, gelegen op het Voorheideke. Nu nog staat er enkele roeden begroeid met oude dennenbomen en schaarhout.*

Wordt vervolgd

Tijdschrift 'De Drie Goddelijke Deugden'
Afgiftekantoor: 2380 Ravels 1
Redactieadres:
Ria Verheyen, Welvaartstraat 14, 2300 Turnhout

Versijnt 3-maandelijks
Verantwoordelijke uitgever:
Laurent Woestenburg,
Beatrijs v. Nazarethln. 2, 2382 Poppel

